

ကျည်ဆံတွေကို ကြောက်လန့်ခဲ့ဖူးတယ်၊ အခုတော့ ဘူဒိုဇာတွေကို ကြောက်နေရပြီ။

စစ်ခရိုင်များနှင့် ထိုင်းကုမ္ပဏီတို့၏ ညစ်ညမ်းသောကျောက်မီးသွေးတွင်း
ဘန်းချောင်း၊ ထားဝယ်ခရိုင်၊ မြန်မာ

၆၆

ကျွန်တော်တို့ မြေယာတွေဖျက်ဆီးခံရရင်
ကျွန်တော်တို့ နေထိုင်မှုဘဝပုံစံလည်း
ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မယ်

၇၇

မာတိကာ

- အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ် ၃
- သုတေသန နည်းနာ ၈
- တနင်္သာရီတိုင်းရှိ ညစ်ညမ်းသော စီမံကိန်းနောက်တစ်ခု ၈
- အုပ်ချုပ်ရေးအပြိုင်ရှိသောနေရာရှိ စွန့်စားရသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ၁၃
- ခုနှစ်အလိုက် စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှု အချိန်ဇယား ၁၄
- ထုတ်ပြန်ထားသည့် သံသယဖြစ်ဖွယ် စီမံကိန်းတစ်ခု ၁၇
- ကော်ပိုရေးရှင်းအလိုက် တရားမဲ့ပြုကျင့်မှု ကွန်ရက် ၂၂
- ကုမ္ပဏီသမိုင်းကြောင်း ၂၃
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် သယံဇာတထုတ်ယူသော လုပ်ငန်းများ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ၂၅
- ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသော ဥပဒေကြောင်းရာများ ၂၆
- ထိခိုက်ပျက်စီးမှု ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေများ ၂၇
- ကျေးရွာသားများကြုံတွေ့နေရသော ထိခိုက်ခံစားမှုများ ၂၈
- ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရခြင်း ၃၈
- နိဂုံးနှင့် အကြံပြုချက်များ ၄၁

အစီရင်ခံစာ အကြောင်း

ဤအစီရင်ခံစာကို ထားဝယ်သေအတွင်းအခြေစိုက်သော အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းသုံးဖွဲ့ဖြစ်သော တာကပေါလူငယ်အဖွဲ့၊ ထားဝယ်ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့ (DDA) နှင့် တနင်္သာရီမြစ်မကြီးနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများကွန်ရက် (Trip Net) တို့က ပူးတွဲသုတေသနပြု ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အစီရင်ခံစာအတွက် အကြံဉာဏ်ကောင်းနှင့် အထောက်အပံ့ကောင်းများပေးပါသော ထားဝယ်သုတေသနအဖွဲ့ (DRA), Spirit in Education Movement (SEM)၊ ကရင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုကွန်ရက် (KESAN) တို့ကို ကျေးဇူးတင်ပါသည်။ ယင်းအပြင် အစီရင်ခံစာ ဖြစ်မြောက်ရေးကိုယ်စွမ်း ဉာဏ်စွမ်း စိုက်ထုတ်ကူညီပေးပါသော လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီအားလည်းကောင်း၊ အထူးသဖြင့် ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များ သတ္တိရှိစွာမျှဝေပေးပါသော ဘန်းချောင်းကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများအားလည်း ကောင်းကျေးဇူးစကားဆိုအပ်ပါသည်။

ဆက်သွယ်ရန် – banchaung.dawei@gmail.com

အစီရင်ခံစာ အနှစ်ချုပ်

ထိုအစီရင်ခံစာကို ထားဝယ်အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများက ပူးတွဲသုတေသနပြုရေးသားထားပြီး တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ ထားဝယ်ခရိုင်အတွင်းရှိ ဘန်းချောင်းကျောက်မီးသွေးတွင်း စီမံကိန်းကြောင့် ထိခိုက်ခံစားရသော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ရိုက်ခတ်မှုများကို ပြုစုထားပါသည်။

သုတေသနပြုခြင်း၊ ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ကုမ္ပဏီများနှင့် အစိုးရတို့နှင့် တိုက်ရိုက်ထိတွေ့ဆက်ဆံခြင်းဖြင့် ဒေသခံရပ်ရွာအသိုင်းအဝိုင်း၏ ရှင်းလင်းမြင်သာသော ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုများ အကြား စီမံကိန်းကို မည်သို့ရှေ့ဆက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်ကို အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည်။ ဒေသခံများ အဓိက မှီခိုအားထားနေရသော မြစ်များ၊ စမ်းချောင်းများကို ညစ်ညမ်းစေမှု၊ ရွာသူရွာသားများ၏ ကျန်းမာရေး၊ အသက်မွေးမှု၊ လုံခြုံရေးနှင့် လူနေမှုဟန်ပန်တို့ကို ဆိုးရွာစွာထိခိုက်စေခဲ့မှုတို့ကိုလည်း အစီရင်ခံစာတွင်ပြုစုထားသည်။ အစီရင်ခံစာတွင် မေဖလားဝါးသတ္တုကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ရပ်နားရန်တောင်းဆိုထားသည်။ ယင်းအပြင် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ကျင့်သုံးသောဥပဒေများ၊ ကောင်းမွန်သော ကျင့်ထုံးများနှင့်အညီ စီမံကိန်းကို ထိရောက်စွာ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်၊ ကြီးကြပ်စောင့်ကြည့်ရန်နှင့် စည်းမျဉ်းနှင့်အညီလုပ်ကိုင်စေရန်နှင့် အထက်ပါအတိုင်း ဒေသခံများ၏ ထိခိုက်ခံစားရမှုများကို ကုစားမှုမပြုနိုင်မချင်း စီမံကိန်းလည်ပတ်မှုကို ရပ်ဆိုင်းထားရန် တောင်းဆိုထားသည်။ ထို့အပြင် ဒေသခံရွာသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များအတွက် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့် ပေးသင့်ကြောင်း အကြံပြုထားပါသည်။

ယခင်က ပဋိပက္ခများရောပြွန်းနေသော၊ သယံဇာတပေါကြွယ်သည့် တနင်္သာရီတိုင်းကို ယခုအခါ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် တံခါးဖွင့်ပေးလိုက်ပြီဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ထိုဒေသမှာ ကျောက်မီးသွေးသုံး လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရုံ စီမံကိန်း ၇ ခု၊ အကြီးစား ထားဝယ်အထူးစီးပွားရေးဇုန်အပါအဝင် ညစ်ညမ်းသောစက်မှုလုပ်ငန်း အများအပြား၏ ခြိမ်းခြောက်မှုအောက်ရောက်နေပြီဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့သော ညစ်ညမ်းစက်မှုလုပ်ငန်းများအနက် ထားဝယ်ဒေသ၊ ဘန်းချောင်းဧရိယာရှိ ကျောက်မီးသွေးတွင်းမှာ တစ်ခုအပါအဝင် ဖြစ်သည်။ ဘန်းချောင်းစီမံကိန်းမှာ မြန်မာအစိုးရနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) တို့ နှစ်ရပ်လုံး၏ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် နယ်မြေအောက်တွင်တည်ရှိသော မကြာသေးမီအထိ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများရှိခဲ့သည့် ထိလွယ်ရှလွယ်သော ဒေသဖြစ်သည်။

အုပ်ချုပ်ရေးအပြိုင်ဖြစ်နေခြင်းနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု အားနည်းခြင်းတို့ကို အခွင့်ကောင်းယူကာ မြန်မာအစိုးရနှင့်နီးစပ်သော ခရိုနီကုမ္ပဏီသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူ့အခွင့်အရေးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန် သင့်တော်သော အာမခံချက်မလိုဘဲ လုပ်ငန်းစတင်ရေး ၎င်း၏ထိပ်တန်းအဆက်အသွယ်များကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ စီမံကိန်းကို ဒေသခံရွာသားများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုအကျိုးသက်ရောက်မှုစစ်တမ်း (ESIA) လုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ လွတ်လပ်၍ ကြိုတင်ညှိနှိုင်းသဘောတူညီချက်ရယူခြင်း (FPIC) မရှိဘဲ တွန်းတိုက်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီသည် ထိုင်းကုမ္ပဏီနှစ်ခုဖြစ်သော East Star ကုမ္ပဏီ၊ Thai Asset Mining ကုမ္ပဏီတို့နှင့် မိတ်ဖက်အဖြစ် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ ယင်းထိုင်းကုမ္ပဏီနှစ်ခုသည် ဘန်းချောင်းဧရိယာမြေပြင်တွင် လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်နေသူများဖြစ်သည်။ Thai Asset သတ္တုကုမ္ပဏီသည် တနင်္သာရီကမ်းရိုးတန်းရှိ သရက်ချောင်းမြို့နယ်သို့ ခရီးပေါက်လုနီး လမ်းဖောက်ပြီးဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ရွာသူရွာသားများ၏ ဆန့်ကျင်ကန့်ကွက်မှုကြောင့် (လမ်းကြောင်းပိတ်ဆို့မှုကြောင့်) လမ်းအပြီးဖောက်ရန် လုပ်ငန်းရပ်ထားရသည်။ ထိုစဉ်အတွင်း East Star ကုမ္ပဏီကလည်း ဧက ၆၀ အကျယ်ရှိ ဟင်းလင်းဖွင့် ကျောက်မီးသွေးတူးခြင်းလုပ်ငန်းကို ကွမ်းချောင်းကြီးကျေးရွာတွင် လွန်ခဲ့သော သုံးနှစ်ကတည်းက လုပ်ကိုင်လျက်ရှိပြီး ရွာသားများ၏အဆိုအရ နွေရာသီတွင် ယင်းတွင်းမှ တစ်နေ့လျှင် ကျောက် မီးသွေးတန်ချိန် ၅၀၀ နီးပါး သယ်ယူပို့ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ကျောက်မီးသွေးတူးခြင်းကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ရန်နှင့် ဈေးကွက်အတွင်းရောင်းချရန် East Star သည် Energy Earth ကုမ္ပဏီ (ထိုင်း)နှင့်အတူ ပူးတွဲသဘောတူလက်မှတ် ရေးထိုးထားသည်။ မေဖလားဝါးနှင့် သူ၏မိတ်ဖက် ထိုင်းကုမ္ပဏီများသည် လက်ရှိ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်း လုပ်ငန်းကို ဧက ၂၁၀၀ အထိ တိုးချဲ့ရန်စီစဉ်ထားပြီး ယင်းပမာဏသည် ရပ်ရွာဒေသခံ များ စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်နေသော မြေယာများအားလုံးနီးပါးကို သိမ်းယူသွားနိုင်လောက်သော ခြိမ်းခြောက်မှုတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခွင့်ပြုသင့်ပါသလား။ ခွင့်ပြုလိုက်ပါက ဘန်းချောင်း ကျောက်မီးသွေးတွင်းကြောင့် ထိုဧရိယာအတွင်းရှိ ရွာသူရွာသား ၁၆,၀၀၀ နီးပါး၏ ကျန်းမာရေးနှင့် အသက်မွေးမှုတို့ကို ဆိုးရွားစွာထိခိုက်စေ ပါလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့ အများစုမှာ ကရင်တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများဖြစ်ပြီး ငါးဖမ်းခြင်းနှင့် ဥယျာဉ်ခြံလုပ်ငန်းဖြင့် မှီခိုအသက်မွေးကြသည်။ အမှန်တကယ်တွင်မူ ရွာသားအများအပြားမှာ တစ်ချိန်တစ်ခါက ဥယျာဉ်ခြံမြေဖြစ်ခဲ့ဖူးသော မြေယာများ အသိမ်းခံရခြင်း၊ ရေထုနှင့် လေထုများ ပိုမိုညစ်ညမ်းလာခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ခံစားခဲ့ရပြီးဖြစ်သည်။ East Star ကုမ္ပဏီက ၎င်းတို့၏စွန့်ပစ်မြေစာများ မြစ်ချောင်းများအတွင်း တိုက်ရိုက်စွန့်ပစ်မှုကြောင့် ငါးများ

သေဆုံးခြင်း၊ ဒေသခံရွာသားများ အရေပြားဆိုင်ရာ ရောဂါများကြုံတွေ့ပြီး နာမကျန်းဖြစ်ခြင်းတို့ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ မထိန်းချုပ် မထိန်းသိမ်းဘဲ လွှတ်ထုတ်လိုက်သော ကျောက်မီးသွေးမီးတောက်၊ ကျောက်မီးသွေးတွင်းမှ ထွက်ရှိသော အညစ်အကြေးများ စုပုံထားခြင်းဖြင့် သဘာဝအလျောက် မီးလောင်ကျွမ်းမှုဖြစ်ပေါ်ခြင်းတို့က ရပ်ရွာအတွင်း အသက်ရှူလမ်းကြောင်းပြဿနာများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ မြန်မာစစ်တပ်ဝင်ရောက်လာခြင်းနှင့်အတူ အခြား ဒေသမှသူစိမ်းများ စဉ်ဆက်မပြတ် ဝင်ရောက်လာခြင်းကြောင့်လည်း ဒေသခံများအတွက် မလုံခြုံတော့ဟူသော ခံစားချက်ကို ပေးစွမ်းသည်။ ယင်းစီမံကိန်းက ၎င်းတို့၏ လယ်ယာမြေများကို သားစဉ်မြေးဆက် လွှဲပြောင်း လုပ်ကိုင်လာသော ဘန်းချောင်းမှ ဌာနေကရင်တိုင်းရင်းသားများ၏ ဘဝနေထိုင်မှုတစ်ရပ်လုံးကို ခြိမ်းခြောက်နေသည်။

ဒေသခံလူထုမှာ ၎င်းတို့ဒေသရှိ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်လုပ်ငန်းကို ကျယ်ပြန့်စွာဆန့်ကျင်နေသော်လည်း သူတို့၏စိုးရိမ်ချက်များကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် အခွင့်အရေးပေးခြင်းမခံခဲ့ရပါ။ ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားတို့၏ ခြံမြေများအတွင်းသို့ ဘူဒိုဇာများဝင်ရောက် စတင်တူးဖော်လာမှသာ စီမံကိန်းအကြောင်း အဦးအစ ကြားသိခဲ့ရသည်။ ယခုအခါ ဘန်းချောင်းရွာသားများသည် တာဝန်ခံမှုမရှိသော ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းကို စိန်ခေါ် မေးခွန်းထုတ်ရန်၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်း အခြားရွေးချယ်စရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဒီမိုကရေစီ နည်းကျသော အားလုံးပါဝင်နိုင်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကိုတောင်းဆိုရန် အတူတကွ စုစည်းမိနေကြပြီဖြစ်သည်။

အဓိက အကြံပြုချက်များ

မြန်မာအစိုးရ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနသို့

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့် EIA လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတို့အရ ပြည့်စုံပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော ESIA တစ်စောင်လုပ်ဆောင်ပြီးသည်အထိ ဘန်းချောင်းတွင် ကျောက်မီးသွေးတွင်း လည်ပတ်နေမှုကို ရပ်ဆိုင်းထားပေးပါ။ EIA စစ်တမ်းကောက်ယူသော လုပ်ငန်းစဉ်သည် ပွင့်လင်း မြင်သာမှုရှိပြီး အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝသော လူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှု ရှိရမည်။

မြန်မာပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရသို့

ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကာ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအတွက် အခြားဖွံ့ဖြိုးရေးပုံစံတစ်ခု ထူထောင်ပါ။ ယင်းသို့ထူထောင်ရာတွင် လူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိရန်၊ မြစ်များ၊ ကမ်းခြေများ၊ ပင်လယ်များကို သန့်ရှင်းလှပစွာ ထိန်းသိမ်းထားရန်၊ သန့်စွမ်းသောသစ်တော များနှင့် သားရဲတိရစ္ဆာန်များကို ပြန်လည်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရန်၊ တန်းတူညီမျှသော၊ ငြိမ်းချမ်းသော၊ ရောင့်ရဲသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖန်တီးရန်။ ယင်းအပြင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအနေနှင့် တရားမျှတပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာသော အရင်းအမြစ်နှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေရေးမူဝါဒကို အပြီးသတ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးသို့

ဘန်းချောင်းရှိ ဒေသခံလူထု၏အသံကို နားထောင်ပြီး ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ခြံမြေ၊ အသက်မွေးမှု၊ လုံခြုံရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကိစ္စရပ်များ သင့်တော်သောနည်းလမ်းဖြင့် ဖြေရှင်းပြီးသည့်အချိန်ထိ East Star သတ္တုတွင်း လည်ပတ်မှုအပေါ် ထောက်ခံပေးထားမှုကို ရပ်ဆိုင်း ထားရန်။

မေဖလားဝါး သတ္တုလုပ်ငန်းနှင့် ၎င်း၏ မိတ်ဖက်လုပ်ငန်းများသို့

ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းနှင့် EIA လုပ်ထုံးလုပ်နည်းတို့အရ ပြည့်စုံပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသော ESIA တစ်စောင်လုပ်ဆောင်ပြီးသည်အထိ ဘန်းချောင်းတွင် ကျောက်မီးသွေးတွင်း လည်ပတ်နေမှုကို ရပ်ဆိုင်းထားပေးပါ။ EIA စစ်တမ်းကောက်ယူသော လုပ်ငန်းစဉ်သည် ပွင့်လင်း မြင်သာမှုရှိပြီး အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝသော လူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှု ရှိရမည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲရေး အစီအမံတစ်ရပ်ကို အများပြည်သူသို့ ရှင်းလင်းတင်ပြရမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံသားများအနေနှင့် စောင့်ကြည့် ကြပ်မတ်ကာဥပဒေအရ အသက်ဝင်ရေးလုပ်ဆောင်နိုင်သည့် အခန်းကဏ္ဍရှိရမည်။

မြန်မာ၊ ထိုင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းရှိ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ

သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများ၏ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရိုက်ခတ်မှုများကို အနီးကပ် စောင့်ကြည့် သုတေသနပြုကာ အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ရန်၊ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်း သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ် တိုးတက်လာရေး၊ ထိုင်းနှင့် အခြားဒေသများမှ လာရောက်သော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ တာဝန်သိစွာလုပ်ကိုင်ရေး နားချတွန်းအားပေးပါ။

သုတေသန နည်းနာ

ဤပူးတွဲအစီရင်ခံစာကို ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာမှ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအကြား ဒေသတွင်း အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၏ ရပ်ရွာလူထုအတွင်း ထိတွေ့မေးမြန်းမှုများ၊ သုတေသနပြုချက်များကို အခြေပြုထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သုတေသီများသည် ကုမ္ပဏီ၏ စာရွက်စာတမ်းများနှင့် အင်တာနက်စာမျက်နှာပေါ်ရှိ သတင်းဆောင်းပါးများကို အသေးစိတ် ပြန်လည်သုံးသပ်ထားသည်။ ယင်းအပြင် မြန်မာအစိုးရ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန၊ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးနှင့် မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီတို့က ထုတ်ပေးသော စီမံကိန်းဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများကိုလည်း ပြန်လည်သုံးသပ်ထားသည်။ စီမံကိန်းဆိုင်ရာ အခြားအချက်အလက်များကို KNU၊ ကုမ္ပဏီ၊ အစိုးရတို့နှင့် တွေ့ဆုံပွဲများမှ စုစည်းရရှိသည်။ စုစည်းသုတေသနပြုခြင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း အကြီးစားသတ္တုလုပ်ငန်းများအပေါ် စီမံအုပ်ချုပ်သော တည်ဆဲ ဥပဒေမူဘောင်အပေါ် ဥပဒေပညာရှင်များ၏ သုံးသပ်ချက်နှင့် ဘန်းချောင်းစီမံကိန်းတွင် ယင်းဥပဒေမူဘောင်များ မည်သို့ အသုံးပြုသည်ကိုလည်း ပြန်လည်သုံးသပ်လေ့လာခဲ့သည်။ စီမံကိန်းကြောင့် ထိခိုက်ခံစားရသော ရွာသူ ရွာသားများထံမှ တိကျသော စိုးရိမ်ချက်များ စုဆောင်းရရှိရန် သုတေသီများက အဖွင့်မေးခွန်းများမေးမြန်းခြင်း၊ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးပွဲများကျင်းပခြင်းတို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်နစ်နာမှုများကို ဓာတ်ပုံမှတ်တမ်းများ ရယူခြင်း၊ သတ္တုလုပ်ကွက်အနီးရှိ ရေနမူနာများကို နယ်သာလန်နိုင်ငံ Euro fins ဓာတ်ခွဲခန်းသို့ ပို့ဆောင်သုံးသပ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။

တနင်္သာရီတိုင်းရှိ ညစ်ညမ်းသော စီမံကိန်းနောက်တစ်ခု

ဘန်းချောင်း ကျောက်မီးသွေး သတ္တုတွင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံတောင်ပိုင်း တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၊ ထားဝယ်ခရိုင်တွင် တည်ရှိသည်။ ယင်းဒေသတွင် အရှည် ၁၇၀၀ ကီလိုမီတာရှိ စိမ်းလန်းသော တနင်္သာရီရိုးမတည်ရှိပြီး ယင်းရိုးမကပင် ထိုင်းနှင့် မြန်မာအကြား သဘာဝနယ်စပ်တံတိုင်းအဖြစ်ရှိနေသည်။ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးသည် လူမျိုးစုံ နေထိုင်သောဒေသဖြစ်ပြီး ထားဝယ်၊ ကရင်နှင့် မွန်လူမျိုးများ၏ ဌာနေလည်း ဖြစ်သည်။ လူအများစုမှာ ကရင် သို့မဟုတ် ထားဝယ် စကားပြောကြသည်။ လူအများစုမှာ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းနှင့် ကွမ်းသီး၊ ရော်ဘာ၊ သီဟိုဠ်၊ ခူးရင်း၊ မင်းကွတ်၊ ကြက်မောက်စသည့် ဥယျာဉ်ခြံလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ကြသည်။ အချို့လူများမှာ ပုံသေစိုက်ပျိုးရေး လုပ်ကိုင်သော်လည်း (ခု) သို့မဟုတ် တောင်ယာဟုခေါ်သော ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ကြသည်။ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းမှာ သစ်တောများကို ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းစိုက်ပျိုးပြီးနောက် မြေဆီပြန်ကောင်းလာစေရန် ကာလတစ်ရပ်အထိ မစိုက်ပျိုးဘဲထားရှိပြီးမှ ပြန်လည်ရွှေ့ပြောင်းစိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေသတွင်းရှိ အခြားသူများမှာလည်း ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေးတို့လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ၁၉၉၆ နှင့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်များက ထိုင်းနိုင်ငံ ကန်ချန်ဘူရီနှင့် ရစ်ချတ်ဘူရီ ခရိုင်နယ်စပ်တစ်လျှောက် အစိုးရတပ်ဖွဲ့များနှင့် ကရင်လက်နက်ကိုင်တပ်များ အကြား တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားခဲ့သော တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးသည် မကြာသေးမီကာလအထိ ပဋိပက္ခဇုန်တစ်ခု

ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် မြန်မာအစိုးရနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) တို့ နှစ်ဦးနှစ်ဖက် လက်မှတ်ရေးထိုးမိအထိ ယင်းပဋိပက္ခများ ဆက်ရှိနေခဲ့သည်။ အပစ်အခတ်များ ချုပ်ငြိမ်းသွားသဖြင့် ဆယ်စုနှစ် ပေါင်းများစွာ ခံစားခဲ့ရသော ပြည်တွင်းစစ်ဒဏ်မှ ပြန်လည်နာလံထူစပြုလာသော ယင်းဒေသခံများသည် ယခုအခါ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုစီမံကိန်းများဟု အမည်တပ်ထားသော ခြိမ်းခြောက်မှုအသစ်များနှင့် ကြုံနေရပြီ ဖြစ်သည်။

ပဋိပက္ခများကြောင့် ယခင်က အခြားဒေသမှ သူစိမ်းများတနင်္သာရီတိုင်းရှိ မြေယာများနှင့် သဘာဝသယံဇာတများကို လာရောက် အမြတ်ထုတ်ခြင်းမှ ကာကွယ်နိုင်ခဲ့သည်။ ယင်းကြောင့်ပင် တနင်္သာရီသည် သစ်တောများ၊ သတ္တုများ၊ သားရဲတိရစ္ဆာန်များနှင့် ကြည်လင်သန့်ရှင်း မြစ်ချောင်းများနှင့် အခြားသယံဇာတများ ပေါကြွယ်လှသော ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အနည်းငယ်သော နေရာများအနက် တစ်ခုအဖြစ် ရှိနေခဲ့သည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ တံခါးအဖွင့်၊ တနင်္သာရီသည်လည်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် လမ်းဖွင့်ပေးချိန်တွင် ထိုင်း၊ တရုတ်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့ အဓိက ငွေကြေးထောက်ပံ့ထားသော ဖွံ့ဖြိုးရေးအမည်ခံ ညစ်ညမ်းစက်မှုစီမံကိန်းများ ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ များစွာ လူကြိုက်မများလှသော စီမံကိန်းမှာ ထားဝယ်အထူးစီးပွားရေးဇုန်ဖြစ်ပြီး အရှေ့တောင်အာရှတွင် အကြီးဆုံးဖြစ်လာမည် ဆိုသည့် ယင်းစီမံကိန်းတွင် ရေနက်ဆိပ်ကမ်း၊ ရေနံချက်စက်ရုံ၊ စတိုးစက်ရုံ၊ ဓာတ်မြေဩဇာနှင့် ရေနံဓာတုစက်ရုံ၊ ပျော့ဖတ်နှင့် စက္ကူထုတ်လုပ်သည့်လုပ်ငန်းများ၊ အသေးစားနှင့် အလတ်စားစက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေး စက်ရုံတို့ ပါဝင်သည်။^၁ တနင်္သာရီတိုင်းအတွင်းတွင် ကျောက်မီးသွေးသုံး အခြားဓာတ်အားပေး စက်ရုံ ၇ ရုံကို လည်း တည်ဆောက်ရန် ပြင်ဆင်ထားသည်။ ဘန်းချောင်းကျောက်မီးသွေးတွင်းမှာ မြန်မာအစိုးရ၏ ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို မဖြစ် စေသော ကျယ်ပြန့်သည့် စီမံကိန်းများအနက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ယင်းအပြင် ထားဝယ်အထူးစီးပွားရေးဇုန် သို့လည်း ယင်းကျောက်မီးသွေးသည် ဖြစ်နိုင်ဖွယ် လောင်စာထောက်ပံ့မှုအရင်းအမြစ် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သည်။

ဘန်းချောင်းအုပ်ချုပ်ရေး ဧရိယာသည် တနင်္သာရီမြစ်မကြီး၏ မြစ်လက်ထက်တစ်ခုဖြစ်သော ဘန်းချောင်းရေဝေရေလဲ ဒေသတွင် တည်ရှိသည်။ စုစုပေါင်း ရွာ ၉ ရွာ ပါဝင်သည်။ ယင်းဧရိယာကို မြန်မာအစိုးရနှင့် KNU တို့ အပြိုင် အုပ်ချုပ်ပြီး KNU က ကစယ်ဒိုမြို့နယ်အဖြစ် ရည်ညွှန်းပြောဆိုလေ့ရှိသည်။ ဘန်းချောင်းတွင်နေထိုင်သော ရွာသားအများစုမှာ ကရင်စကားဖြင့် ပေါခလိုးခေါ်သော ကရင်မျိုးနွယ်စုဝင်များဖြစ်သည်။ ရွာသားအများစုမှာ ခရစ်ယာန်ဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြပြီး ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာတွင် ကိုယ့်ဝမ်းစာဖူလုံရေး အစားအစာနှင့် ထွက်ကုန် အမျိုးမျိုး စိုက်ပျိုးနေထိုင်လုပ်ကိုင်ကြသည်။ အမြဲတမ်း ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးရေးအဖြစ် ကွမ်းသီးပင်စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ် ရောင်းချခြင်း၊ ဖာလာ၊ ဝဥခြောက် ထုတ်လုပ်ရောင်းချခြင်းဖြင့်လည်း ငွေပိုငွေလျှံရရှိကြသည်။ ဘန်းချောင်းရှိ ခြံမြေများကို ဆွေစဉ်မျိုးဆက် လွှဲပြောင်းလုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ယခုတော့ ဘန်းချောင်းရှိ ကရင်လူထု၏အသက်မွေးမှု၊ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘဝနေထိုင်မှုတို့မှာ တာဝန်မဲ့ ကျောက် မီးသွေးတွင်းတစ်ခုကြောင့် ခြိမ်းခြောက်ခံရလာပြီဖြစ်သည်။ နာမည်ကျော် မြန်မာ ခရိန်အရင်းရှင် ဦးကျော်ဝင်းပိုင်ဆိုင်သော မေဖလားဝါးသတ္တုကုမ္ပဏီသည် ဧက ၂၁၀၀ ရှိ အကြီးစား ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိထားသည်။

^၁ အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ထားဝယ်ဖွံ့ဖြိုးမှုအဖွဲ့၏ ‘လူထုကြားမှအသံများ’ အစီရင်ခံစာတွင် တွေ့နိုင်ပါသည်။
September 2014: <http://www.ddamyanmar.com>

ယင်းမြေနေရာအားလုံးနီးပါးပေါ်တွင် ရွာသူရွာသားများ၏ စိုက်ပျိုးမြေများရှိနေလင့်ကစား ယင်းသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့် ရရှိထားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီကိုယ်၌က တကယ့်မြေပြင်ပေါ်တွင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှုမရှိဘဲ ၎င်း၏စီးပွားဖက် ထိုင်းကုမ္ပဏီနှစ်ခုဖြစ်သော East Star နှင့် Thai Asset တို့ကသာ သတ္တုတူးခြင်း၊ လမ်းဖောက် ခြင်းလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်နေသည်။ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ဧက ၆၀ ပေါ်တွင်သာ လုပ်ကိုင် နေသော်လည်း ရွာသူရွာသားများမှာ ၎င်းတို့၏ လယ်ယာမြေများကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရပြီး သတ္တုတူးဖော်ခြင်းမှ ထွက်ပေါ် လာသော အညစ်အကြေးများကြောင့် ၎င်းတို့သုံးစွဲနေသော မြစ်ချောင်းများညစ်ညမ်းကာ ရေထု၊ လေထု ပျက်စီး ခဲ့ရသည်။ သတ္တုတူးဖော်ခြင်း ဆက်လက်တိုးချဲ့ပါက ယင်းသို့သော ညစ်ညမ်းမှုများသာ ပိုမိုဆိုးရွားလာမည်ကိုစိုးရိမ်ကာ ဘန်းချောင်းကျေးရွာသားများမှာ ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတွင်းရပ်ဆိုင်းရန် တောင်းဆိုလျက်ရှိသည်။

^၂ ဘန်းချောင်းရွာသားနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၊ ဇူလိုင် ၂၀၁၃

ဘန်းချောင်းသတ္တုတွင်း စီမံကိန်း မြေပုံ

ကွမ်းချောင်းကြီး ကျေးရွာရှိ သတ္တုတွင်းအနီးရှိ (ခု) သို့မဟုတ် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးမြေ

ကွမ်းသီးခြံ

အုပ်ချုပ်ရေးအပြိုင်ရှိသောနေရာရှိ စွန့်စားရသော ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု

မကြာသေးမီကာလများအထိ အန္တရာယ်ရှိသော ပဋိပက္ခနယ်မြေဖြစ်ခဲ့ပြီး အဓိကအားဖြင့် ရောပြွန်းနေသောအုပ်ချုပ်ရေး ဧရိယာဖြစ်သဖြင့် ဘန်းချောင်းရှိ စီမံအုပ်ချုပ်ရေးပုံစံမှာ ရှုပ်ထွေးသည်။ ယင်းဒေသတွင် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNU) နှင့် မြန်မာအစိုးရတို့ နယ်မြေ၊ သဘာဝသယံဇာတနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအပေါ် ထိန်းချုပ်နိုင်ရန် မကြာခဏ အပြိုင်ဖြစ်နေခြင်းကို ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။

KNU မှာ ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်အတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေသော မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့ကြီးများအနက် တစ်ခုဖြစ်သည်။ KNU မှာ ကမ္ဘာ့အရှည်ကြာဆုံး ပြည်တွင်းစစ်ဟုဆိုသော မြန်မာအစိုးရနှင့် တိုက်ခိုက်လာခဲ့သည်။ KNU ၏ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲကို မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရရှိအပြီး တစ်နှစ်အကြာ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ KNU ၏ တပ်မတော်မှာ ကရင်အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော် (KNLA) ဖြစ်သည်။ KNU မှာ ကရင်တိုင်းရင်းသား ဧရိယာအများအပြားတွင် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး စောင့်ရှောက်မှုများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် သယံဇာတထုတ်ယူသည့် စီမံကိန်းများကို စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း သတ်မှတ်အုပ်ချုပ်ခြင်းဖြင့် အစိုးရတစ်ရပ်ကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်သည်။ KNU အုပ်ချုပ်ရေး ဧရိယာကို ၇ ခရိုင် သတ်မှတ်ထားသည်။ ယင်းတို့တွင် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးဟု သတ်မှတ်ထားသော နယ်မြေ၏ အနည်းဆုံး ထက်ဝက်ကို လွှမ်းမိုးသည့် မြိတ်-ထားဝယ် ခရိုင်လည်းပါဝင်သည်။ ယင်းခရိုင်အတွင်း ဘန်းချောင်းဒေသတည်ရှိသည်။

မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင်တွင် ၁၉၄၉ ခုနှစ်ကတည်းက လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲ အများအပြား ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် မြန်မာစစ်တပ်သည် KNLA တပ်မဟာ ၄ နယ်မြေကို ထိုးစစ်ဆင်နွှဲခဲ့ကာ ကျေးရွာများကို မီးရှို့ပြီး အရပ်သားလူထုကို နေအိမ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးစေခဲ့သည်။ အရပ်သားအများအပြားမှာ ထိုင်းနယ်ခြားသို့ ဖြတ်ကျော် ထွက်ပြေးကာ ယခုချန်ထိ ဒုက္ခသည်စခန်းများတွင် နေထိုင်ဆဲဖြစ်ပြီး အချို့မှာ တတိယနိုင်ငံသို့ရောက်ရှိသွားသည်။ ဘန်းချောင်းဧရိယာတွင်လည်း ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများကို အတင်းအကြပ်ရွှေ့ပြောင်းစေခဲ့ပြီး ၁၉၉၇ ထိုးစစ်ကြောင့် ကျေးရွာများကို လုံးဝစွန့်ခွာစေခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ထွက်ပြေးခြင်း သို့မဟုတ် တောတောင်အတွင်း ပြည်တွင်းရွှေ့ပြောင်းဒုက္ခသည်များ (IDPs) အဖြစ် နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာအစိုးရတပ်ဖွဲ့များက ဘန်းချောင်းကိုထိန်းချုပ်ပြီးနောက် ယင်းဒုက္ခသည်များ တစစပြန်လာနေထိုင်နိုင်ကြသော်လည်း စစ်တပ်၏ ညှဉ်းပန်းမှုကြောင့် ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာ အကြောက်တရားဖြင့် နေထိုင်လာရသည်။ ၎င်းတို့ကို လွတ်လပ်စွာသွားလာခွင့်မပြုဘဲ တောင်ယာစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ရန်အတွက်ပင် ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံရန် လိုအပ်သည်။ ဝါးခြံစည်းရိုးများ ကာရံထားသော ဗဟိုထိန်းချုပ်ဧရိယာအတွင်း နေထိုင်ခိုင်းခဲ့သည်။ ဘန်းချောင်းကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများမှာ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှစ၍ ပိုမိုလွတ်လပ်စွာ နေထိုင်နိုင်လာသော်လည်း ထိုဒေသတွင် မြန်မာစစ်တပ် တည်ရှိနေမှုကြောင့် ခြိမ်းခြောက်မှုပုံစံများ မပြောင်းမလဲ တည်ရှိနေဆဲဖြစ်သည်။ လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများ ဆယ်စုနှစ်ကြာ ဖြစ်ပွားလာခဲ့ခြင်း၊ ပြေးလွှားရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ရခြင်းနှင့် တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်မှုများကြောင့်

တရားဝင်မြေယာမှတ်ပုံတင်ရန် မဖြစ်နိုင်ခဲ့ပါ။ ယင်းကြောင့်ပင် ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများမှာ သတ္တုတွင်းနှင့် အခြားစီမံကိန်းများကြောင့်ဖြစ်လာသော မြေယာသိမ်းဆည်းမှုများကို တုံ့ပြန်ရင်ဆိုင်နိုင်စွမ်း ချို့တဲ့ခဲ့ရသည်။

ယခုအခါ မြန်မာအစိုးရမှာ စစ်အာဏာရှင်စနစ်မှ အရပ်သားတစ်ပိုင်းအစိုးရအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် KNU အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များနှင့် နှစ်ဖက် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးလက်မှတ်များ ရေးထိုးခဲ့သည်။ ယင်းသို့သော အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးနှင့် အနောက်နိုင်ငံများ၏ စီးပွားရေးပိတ်ဆို့မှု ရုပ်သိမ်း လာခြင်းတို့ကြောင့် သယံဇာတကြွယ်ဝသော တနင်္သာရီတိုင်းအတွင်းသို့ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ စီးဝင် လျှံဆင်းလာသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအပြိုင် နယ်မြေဖြစ်နေခြင်းကြောင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ စောင့်ကြည့်ထိန်းချုပ် အသက်သွင်းရန် ပျက်ယွင်းမှုကိုဖြစ်ပေါ်စေပြီး ယင်းကပင် ဘန်းချောင်းသတ္တုတွင်း ဥပမာကဲ့သို့သော သယံဇာတ ထုတ်သူသည့် စီမံကိန်းများကြောင့် ဒေသခံအဖွဲ့အစည်းများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို အပြင်းအထန်ပျက်ယွင်းစေပါသည်။

ဘန်းချောင်းသတ္တုတွင်းကို ဥပဒေအရ သို့မဟုတ် စီမံအုပ်ချုပ်မှုကြောင်းအရ မည်သူ့တွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာဆိုသည့် ကိစ္စမှာ ရှုပ်ထွေးပါသည်။ သို့သော် ယင်းအကြောင်းများသည် မေဖလားဝါးနှင့် ၎င်း၏ မိတ်ဖက်ထိုင်းလုပ်ငန်းများ အနေနှင့် ထိခိုက်ခံစားရသော ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများ၏ လူမှုလိုင်စင်ရယူရန်မလိုဘဲ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရပါသည်ဆိုသော ဆင်ခြေမဟုတ်ပါ။ ယင်းအပြင် မြန်မာအစိုးရ သတ္တုတွင်းကုမ္ပဏီအနေနှင့်လည်း သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာ ကြီးကြပ်အရေးယူနိုင်ခြင်းမရှိပါက လုပ်ပိုင်ခွင့်လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်း မပြုသင့်ပါ။ ထို့အတူ KNU အနေနှင့်လည်း ယင်းသို့သောလုပ်ငန်းများကို ထိန်းသိမ်းကြီးကြပ်နိုင်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်မရှိပါက လုပ်ကိုင်ခွင့်ပါမစ် ထုတ်ပေးခြင်းမပြုသင့်ပါ။

ခုနှစ်အလိုက် စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်မှု အချိန်ဇယား

မတ် ၂၀၁၀	သတ္တုတွင်း ဝန်ကြီးဌာနသည် ပုံမှန် လုပ်ပိုင်ခွင့်ပါမစ် ပေးသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အတိုင်းမဟုတ်ဘဲ မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီကို လုပ်ကွက် ၁၊ ၂ နှင့် ၃ (တစ်ကွက်လျှင် ဧက ၅၀၀) အတွက် စုစုပေါင်း ဧက ၁၅၀၀ ချထားပေးခဲ့သည်။
မေ ၂၀၁၁	မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင် KNU သည်လည်း မေဖလားဝါး ကုမ္ပဏီကို ချထားပေးခဲ့သည့် ယင်း လုပ်ကွက် ၁၊ ၂ နှင့် ၃ တွင်ပင် သတ္တုတူးဖော်ရန် East Star ကုမ္ပဏီကို လုပ်ပိုင်ခွင့်လက်မှတ် ချပေးခဲ့သည်။

၂၀၁၁ ခုနှစ် နှောင်းပိုင်း သို့မဟုတ် ၂၀၁၂ ခုနှစ် အစောပိုင်း	East Star ကုမ္ပဏီက ကွမ်းချောင်းကြီးကျေးရွာ လုပ်ကွက် ၂ အတွင်းရှိ ကျေးရွာသားများ၏ စိုက်ပျိုးမြေပေါ်တွင် ရွာသားများ၏ သဘောတူညီချက်မရဘဲ မြေဧက ၆၀ ပေါ်တွင် ဟင်းလင်းဖွင့် သတ္တုတွင်းဖော်ခြင်း အကြီးစားလုပ်ငန်း စတင်ခဲ့သည်။
မတ် ၂၀၁၂	မေမလားဝါးကုမ္ပဏီက လုပ်ကွက် ၄၊ ၅ နှင့် ၆ တို့တွင် (တစ်ကွက်လျှင် ဧက ၂၀၀ စီဖြင့်) ထပ်ဆောင်းလုပ်ကိုင်ခွင့် စုစုပေါင်း ဧက ၆၀၀ ရရှိခဲ့သည်။
စက်တင်ဘာ ၂၀၁၂	ဘန်းချောင်းမှ ကမ်းရိုးတန်းပေါ်ရှိ သရက်ချောင်းမြို့နယ်ရှိ (ဆီဒေါဆိပ်ကမ်း) အထိ သယ်ယူ ပို့ဆောင်ရေးလမ်းဖောက်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့မှ မေမလားဝါး ကုမ္ပဏီသို့ ချပေးခဲ့သည်။
နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၂	စီမံကိန်းကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ခြင်းနှင့် ကျောက်မီးသွေးရောင်းချခြင်း လုပ်ဆောင်မည့် Energy Earth ကုမ္ပဏီနှင့် East Star ကုမ္ပဏီတို့ ပူးတွဲလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရန် သဘောတူညီချက်စာချုပ် ချုပ်ဆိုသည်။
ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၃	Thai Asset ကုမ္ပဏီက KNU ၏ ခွင့်ပြုချက်မရှိဘဲ လမ်းဖောက်ခြင်းလုပ်ငန်း စတင်သည်။
ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၄	စီမံကိန်းကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် KNU (မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင်) အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးမှ East Star ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းများ ယာယီရပ်ဆိုင်းထားရန် အမိန့်ထုတ်ခဲ့သည်။ သို့သော် စီမံကိန်းက ရှေ့ဆက်လုပ်ကိုင်မြဲဖြစ်သည်။
မတ် ၂၀၁၄	ကုမ္ပဏီအနေနှင့် လက်ရှိ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေသော ၆၀ ဧကထက် ထပ်တိုးလုပ်ကိုင်မည်မဟုတ်ဟူသည့် သဘောတူညီချက်ကို KNU မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင် တာဝန်ရှိသူများ၊ East Star ကုမ္ပဏီနှင့် ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများ လက်မှတ်ရေးခဲ့သည်။
နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၄	သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများကို ဆန့်ကျင်သည့်အနေနှင့် ကျေးရွာသူကျေးရွာသားများက Thai Asset နှင့် East Star တို့၏ လမ်းများကို ပိတ်ဆို့ခဲ့သည်။ သို့သော် East Star ကုမ္ပဏီ၏လမ်းကို KNLA က ပြန်ဖွင့်ပေးခဲ့သည်။
ဇန်နဝါရီ ၂၀၁၅	ကနဦးက သဘောတူထားသည့် ဧက ၆၀ အပြင် ထပ်တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်မည့် မြေပုံတစ်ခုကို East Star ကုမ္ပဏီက ရပ်ရွာအစည်းအဝေးတွင် ထုတ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ ယင်းနယ်မြေသည် ကျေးရွာသူ ကျေးရွာသားများ ကစားကွင်း၊ ဘုရားကျောင်း၊ စာသင်ကျောင်း၊ ကွမ်းသီးပင်များနှင့် နေအိမ်များ အဖြစ် ရှိနှင့်နေပြီးဖြစ်သည်။
ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၅	မြန်မာအစိုးရ၏ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန၊ မြေယာမှတ်ပုံတင်ရေးဦးစီးဌာနတို့သည် အခြေအနေကို စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် East Star ကုမ္ပဏီနှင့်အတူ ဘန်းချောင်းသို့ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးလာရောက်ခဲ့သည်။
ဇူလိုင် ၂၀၁၅	မေမလားဝါးကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်း သတ္တုတွင်း ဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့ပြီး ၆၁၂ ဧကသာလျှင် ကုမ္ပဏီအနေနှင့် လုပ်ငန်းဆက်လက် တိုးချဲ့နိုင်သော မြေလွတ်မြေရိုင်းအဖြစ် ကြေညာခဲ့သည်။ သို့သော် ယင်းမြေယာ အားလုံးနီးပါးမှာ ရွာသားများ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးနေသောနေရာများဖြစ်ပြီး မြေလွတ်မြေရိုင်း မဟုတ်ပါ။

ထုတ်ပြန်ထားသည့် သံသယဖြစ်ဖွယ် စီမံကိန်းတစ်ခု

စီမံကိန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ အဓိကပြဿနာမှာ ယင်းတို့ကို စစ်အာဏာရှင်လက်ထက်တွင် စတင်အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တကယ်တမ်းတွင်မူ ဘန်းချောင်းတွင် ၂၀၀၃၊ ၂၀၀၆ နှင့် ၂၀၀၇ ခုနှစ်များတွင် ကျောက်မီးသွေး တည်ရှိမှုတိုင်းတာရန် ဘူမိဗေဒပညာရှင်များ ကွင်းဆင်းတိုင်းတာသောအခါ စစ်တပ်အရာရှိများက လုံခြုံရေးပေးခဲ့သည်။ ယင်းနောက် စစ်တပ်မှ တိုင်းပြည်ကို လုံးဝထိန်းချုပ်ထားသည့်အချိန်၊ မြန်မာ့ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းများ မစတင်မီ မတ်လ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် အကြီးစားသတ္တုတူးဖော်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်ချထားပေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကုမ္ပဏီ ပိုင်ရှင် ဦးကျော်ဝင်းနှင့် စစ်တပ်နှင့် အစိုးရအရာရှိများ ဆက်ဆံရေးနီးစပ်သဖြင့် မေလားဝါးကုမ္ပဏီအနေနှင့် သတ္တုလုပ်ကွက်ပါမစ်ရရန် ပုံမှန်လုပ်ဆောင်ရသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဖြတ်ကျော်ကာ လိုင်စင်ရရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကုမ္ပဏီမှ အဆင့်မြင့်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၏အဆိုအရ ၎င်းတို့အနေနှင့် ကျောက်မီးသွေးတွင်းလုပ်ကွက်များကို လုံးဝသွားရောက် ကွင်းဆင်းလေ့လာခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ မေလားဝါးကုမ္ပဏီက တောင်းဆိုခဲ့ခြင်းမရှိသည့်တိုင် လုပ်ကွက် ၈က ၁၅၀၀ ရရှိခဲ့သည်။^၃ ခရိုနီတို့၏ ထုံးစံဖက်ရှင်အတိုင်း ဘန်းချောင်းတွင် ၈က ၅၀၀ ရှိ လုပ်ကွက်သုံးကွက် (စာမျက်နှာ ၁၇ ရှိ မြေပုံပါ လုပ်ကွက် ၁၊ ၂ နှင့် ၃) ချီးမြှင့်ခံခဲ့ရခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း မေလားဝါး ကုမ္ပဏီအနေနှင့် ယင်းလုပ်ကွက်သုံးကွက်စလုံး၌ တကယ့်မြေပြင်တွင် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်းမရှိဘဲ ဘန်းချောင်း ဧရိယာကို စီမံအုပ်ချုပ်နေသော KNU ထံမှလည်း မည်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်ပါမစ်မျှ ရရှိထားခြင်းမရှိပေ။

ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိမနေသည့် မိတ်ဖက်စီးပွားရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် East Star ကုမ္ပဏီကို မေလားဝါး ကုမ္ပဏီက ၎င်းတို့ကိုယ်စား လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ခွင့်ပေးထားသည်။ East Star ကုမ္ပဏီသည် KNLA တပ်မဟာ ၄ နှင့် နီးကပ်သော ဆက်ဆံရေးရှိသည့် ထိုင်းကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်သည်။ East Star ကုမ္ပဏီသည် မြန်မာအစိုးရ သတ္တုတွင်းကုမ္ပဏီထံမှ မည်သည့်ပါမစ်မျှ တိုက်ရိုက်ရရှိခဲ့ခြင်းမရှိသော်လည်း အထက်ပါလုပ်ကွက်သုံးခု၌ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန်၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် KNU မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင်ထံမှ လုပ်ငန်းလုပ်ပိုင်ခွင့်လက်မှတ် ရရှိခဲ့သည်။ ထို့အတူ KNU မူဝါဒအရ KNU ဗဟိုအလုပ်မှုဆောင်ကော်မတီ ခွင့်ပြုချက်လိုအပ်သော်လည်း East Star ကုမ္ပဏီသည် ၎င်းကော်မတီထံမှလည်း မည်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်မျှ တိုက်ရိုက်ရရှိခြင်းမရှိပေ။ East Star အနေဖြင့် KNLA တပ်မဟာ(၄) နှင့် ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးကြောင့် လုပ်ငန်းများ အကောင်အထည်ဖော်ရန်ခွင့်ပြုချက် ရရှိခဲ့ခြင်းသာမက ၎င်းတို့အား အကာအကွယ်ပေးနိုင်မှုရှိသည်ကို ကောင်းမွန်စွာသိရှိထားသည်။

၂၀၁၁ နှောင်းပိုင်း သို့မဟုတ် ၂၀၁၂ အစောပိုင်း ကာလတစ်ရပ်တွင် ကုမ္ပဏီက ကွမ်းချောင်းကြီးရွာ လုပ်ကွက် ၂ ရှိ ၈က ၆၀ ပေါ်တွင် အချိန်ပြည့် သတ္တုတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းစတင်ခဲ့သည်။ ကျောက်မီးသွေးများကို ကုန်းကြောင်း ဖြင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ ပို့ဆောင်ရေးအတွက် East Star ကုမ္ပဏီသည် နယ်စပ်သို့ ထီးခီးမှတစ်ဆင့် အီတာလျံ-ထိုင်း ကုမ္ပဏီက ဖောက်လုပ်ထားသော ထားဝယ်လမ်းသစ်သို့ ဆက်သွယ်သည့် လမ်းတစ်လမ်းဖောက်လုပ်ခဲ့သည်။

^၃ မေလားဝါးကုမ္ပဏီ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ရွာသားများတွေ့ဆုံမှု၊ အောက်တိုဘာ ၂၀၁၄

စီမံကိန်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မြေယာသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ရေထုနှင့် လေထုညစ်ညမ်းခြင်းနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးများအပေါ် ရွာသားများက ကန့်ကွက်ခဲ့ကြသည်။

ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မီဒီယာတို့၏ အားကောင်းသောဖိအားကြောင့် စီမံကိန်းပြန်လည် သုံးသပ်ရေး KNU မြိတ်-ထားဝယ်ခရိုင် အတွင်းရေးမှူးက East Star ကုမ္ပဏီ၏ ကျောက်မီးသွေး သတ္တုတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများ ယာယီရပ်ဆိုင်းထားရန် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ သို့သော် ကုမ္ပဏီသည် ယင်းသို့ရပ်ဆိုင်းထားရန် ကြေညာစာကို လုံးဝ လျစ်လျူရှုကာ စီမံကိန်း ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ယင်းကုမ္ပဏီသည် နွေရာသီတွင် တစ်ရက်လျှင် ကျောက်မီးသွေးတန်ချိန် ၄၇၆ တန် ကွမ်းချောင်းကြီးကျေးရွာမှ ထိုင်းနယ်စပ်အနီးရှိ အများကျေးရွာသို့ ပို့ဆောင် လျက်ရှိသည်။ ၎င်းနေရာတွင် ယင်းကျောက်မီးသွေးများကို သိုလှောင်ခြင်း၊ လိုအပ်သောလုပ်ငန်းအဆင့်လုပ်ကိုင် ခြင်း၊ ထုပ်ပိုးခြင်းနှင့် ပြည်ပသို့တင်ပို့ရောင်းချရန် ပြင်ဆင်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်သည်။^၄ ယင်းနှုန်းအတိုင်းသာဆိုပါက သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနက မေဗလားဝါးကုမ္ပဏီအပေါ် ကန့်သတ်ထားသော ပြည်ပတင်ပို့ခွင့်တန်ချိန် ၂၀,၀၀၀ မှာ လျင်မြန်စွာ ပြည့်မီသွားမည်ဖြစ်သည်။ ပိုသွားမည်ဖြစ်သည်။^၅ ယင်းတို့ကြောင့် ဘန်းချောင်းကျောက်မီးသွေးမှ အမှန်တကယ် ထုတ်လုပ်နေသော ပမာဏ၊ မေဗလားဝါးကုမ္ပဏီနှင့် East Star ကုမ္ပဏီတို့ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီး ဌာနနှင့် KNU သို့ ပေးဆောင်နေသော အခွန်အခတို့နှင့်ပတ်သက်၍ အရေးတကြီး မေးခွန်းထုတ်ရမည့်အနေအထား ဖြစ်ပြီး ယင်းသည် စီမံကိန်းတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကင်းမဲ့နေခြင်းကိုလည်း မီးမောင်းထိုးပြနေသည်။

ထိုသို့သောအနေအထားတွင် ဒေသခံလူထုမှာ ညစ်ညမ်းသော ရေထု၊ အန္တရာယ်ရှိသော ကျောက်မီးသွေးမီးတောက်တို့ ဒဏ်ကို ဆက်လက်ခံစားနေရပြီး မြေယာများထပ်မံသိမ်းဆည်းခံရမည့် အရေးကိုလည်း စိုးရိမ်နေရသည်။ သတ္တု တွင်းကို ဧက ၆၀ ထက် ထပ်မံချဲ့ထွင်ခြင်းမပြုရန် ကျေးရွာသူကျေးရွာသားများနှင့် East Star ကုမ္ပဏီတို့ ၂၀၁၄ ခုနှစ် မတ်လတွင် လက်မှတ်ရေးထိုး စာချုပ်ချုပ်ဆိုခဲ့သော်လည်း East Star ကုမ္ပဏီအနေနှင့် ယင်းစာချုပ်ကို ချိုးဖောက်ပြီး မည်သည့်နည်းဖြင့်မဆို လုပ်ငန်းချဲ့ထွင်ရန် ကြိုးစားအားထုတ်သည့်လုပ်ဆောင်မှုများနှင့် စီစဉ်နေ သည့် အနေအထားဆိုက်ရောက်နေသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလအတွင်းက ပြုလုပ်ခဲ့သော ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစည်းအဝေးတွင် ကုမ္ပဏီက စီမံကိန်းအသစ်အတွက် မြေပုံတစ်ခုတင်ပြခဲ့သည်။ ယင်းမြေပုံအရ ကနဦးသဘောတူ ထားသည့် ဧက ၆၀ ထက်ပိုမိုချဲ့ထွင်လိုနေပြီး ထိုမြေနေရာအပေါ်တွင် ကျေးရွာသူကျေးရွာသားများ ကစားကွင်း၊ ဘုရားကျောင်း၊ စာသင်ကျောင်း၊ ကွမ်းသီးစိုက်ခင်းနှင့် နေအိမ်များ တည်ရှိနေသည်။

East Star ကုမ္ပဏီသည် တစ်ကိုယ်တည်း လုပ်ဆောင်နေခြင်းမဟုတ်ဘဲ ထိုင်းနိုင်ငံမှ အင်အားကြီးမားသောစီးပွားရေး လုပ်ငန်းကြီးများက နောက်ကွယ်တွင် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကူညီထောက်ပံ့မှု နောက်ခံပါရှိနေသည်။ ဘန်းချောင်းမှ ကျောက်မီးသွေးများကို ရောင်းချရန်အတွက် East Star ကုမ္ပဏီသည် ၂၀၁၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ရေးနှင့် ဖြန့်ဖြူးရေးကုမ္ပဏီတစ်ခုဖြစ်သည့် Energy Earth ကုမ္ပဏီနှင့် ပူးတွဲ(အကျိုးတူ)

^၄ ရွာသားများ၏ အဆိုအရ East Star ကုမ္ပဏီသည် တစ်ခေါက်လျှင် ၁၇ တန်ပါသော ထရပ်ကား ၁၄ စီးဖြင့် အများကျေးရွာသို့ တစ်ရက်လျှင် နှစ်ကြိမ် ပို့ဆောင်လျက်ရှိပြီး တစ်တန်ရောင်းချေး ထိုင်းဘက် ၂၀၀၀ ခန့်ရှိသည်။

^၅ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဒေသခံရွာသားတို့ အောက်တိုဘာ ၂၀၁၄ တွင် ပြုလုပ်သော အစည်းအဝေးအရ

လုပ်ငန်းစာချုပ်တစ်ရပ် ချုပ်ဆိုခဲ့သည်။ စာချုပ်အရ Energy Earth က ကျောက်မီးသွေးတွင်းလည်ပတ်ရန် ကုန်ကျစရိတ်ကိုကျခံပြီး အကျိုးအမြတ်၏ ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် East Star က ၃၀ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးရရှိမည်ဖြစ်သည်။ စာချုပ်ပါသဘောတူညီချက်အရ East Star ကုမ္ပဏီက Energy Earth ကို ဘန်းချောင်းအပါအဝင် အခြား ကျောက်မီးသွေးတွင်းများမှ စုစုပေါင်းကျောက်မီးသွေးတန် သန်း ၄၀ ရှာဖွေပေးရမည်ဖြစ်သည်။

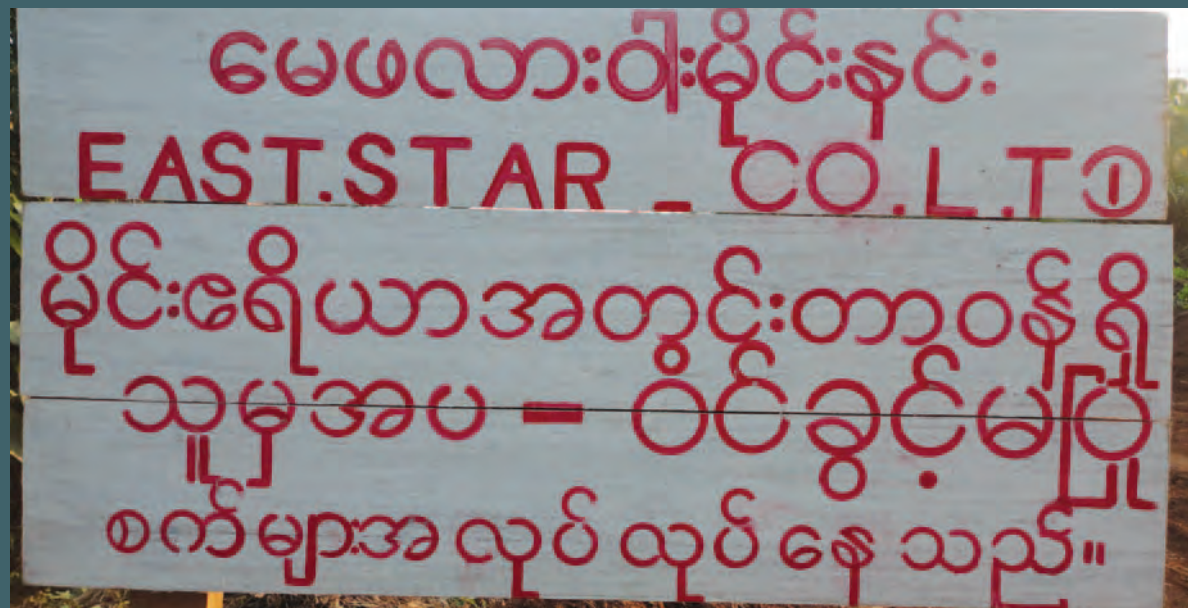
လုပ်ကွက် ၂ တွင် ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်မှုလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နေချိန်တွင် သတ္တုတွင်း ဝန်ကြီးဌာနသည် မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ဧက ၂၀၀ စီရှိသော နောက်ထပ်လုပ်ကွက်သုံးခု ချထားပေးခဲ့သည် (လုပ်ကွက် ၄၊ ၅ နှင့် ၆ တို့တွင်တွေ့နိုင်သည်)။ ယခုအခါ မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီသည် ဘန်းချောင်းဧရိယာအတွင်းရှိ စုစုပေါင်း ဧက ၂၁၀၀ (လုပ်ကွက် ၁ မှ ၆) တွင် သတ္တုတူးခွင့်ရရှိထားသည်။ လုပ်ကွက် ၁ မှ ၃ အထိ လုပ်ဆောင် ထားခဲ့ပုံအရ လုပ်ကွက် ၄ မှ ၆ အထိကို မြေပြင်တွင် အမှန်တကယ် လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိပါ။ သို့သော် အခြားမရှင်းလင်းသော မိတ်ဖက်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ကို ထူထောင်ခဲ့ပြီး ယင်းကုမ္ပဏီမှာ Thai Asset သတ္တုကုမ္ပဏီ ဖြစ်သည်။ East Star နှင့် မတူခြားနားသည်မှာ Thai Asset ကုမ္ပဏီသည် KNU ထံမှ မည်သည့်ကျောက်မီးသွေး သတ္တုတူးဖော်ခွင့်မျှ မရဖူးပါ။ ယင်းသို့သော လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိအောင် လုပ်ဆောင်ရမည့်အစား တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရနှင့် နီးစပ်သော မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီ အပေါ်တွင်သာ မှီခိုအားထားပြုထားသည်။ Thai Asset ကုမ္ပဏီက ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများ မစတင်သေးလင့်ကစား ကျောက်မီးသွေး သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလမ်းဖောက်ရန် ဦးတည်ချက်ထား လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ East Star ကုမ္ပဏီက ထိုင်း နယ်စပ်မှတစ်ဆင့် အရှေ့ဘက်သို့ ကျောက်မီးသွေး သယ်ယူပို့ဆောင်နေစဉ် Thai Asset ကုမ္ပဏီမှာ အနောက်ဘက်မှ ကမ်းရိုးတန်း (ဆီဒေါဆိပ်ကမ်း)သို့ ဦးတည်လုပ်ဆောင်ရန် ပေါ်ထွက်လာသည်။ ယင်းဦးတည်ချက်အတွက် ဘန်းချောင်းရှိ ကထောင်းနီမှ သရက်ချောင်းရှိ ဆီဒေါရွာသို့ လမ်းဖောက်လုပ်လျက်ရှိသည်။ ယင်းကျောက်မီးသွေး သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလမ်းအပြင် သိုလှောင်ရန်အတွက် ကပ္ပလီပင်လယ်ပြင် ထားဝယ်မြစ်ဝတွင် ဆိပ်ကမ်းငယ်တစ်ခု တည်ဆောက်ရေး စတင်လျက်ရှိသည်။ ယင်းဆိပ်ကမ်းမှတစ်ဆင့် တနင်္သာရီတိုင်းအတွင်း တည်ဆောက်မည့် ကျောက်မီးသွေးစက်ရုံ ၇ ရုံအနက် တစ်ရုံရုံသို့ ကျောက်မီးသွေး သယ်ယူပို့ဆောင်ဖွယ်ရှိနေသည်။ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ စစ်တမ်းကောက်ယူထုတ်ပြန်ခြင်းမရှိဘဲ လမ်းဖောက်ခြင်းနှင့် ဆိပ်ကမ်း တည်ဆောက်ခြင်းတို့ ပြီးစီးလုပြီဖြစ်သော်လည်း ရွာသားများ၏ ကန့်ကွက်မှုကြောင့် နှောင့်နှေးလျက်ရှိသည်။

အစောပိုင်း၌ Thai Asset က ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် လမ်းစတင်ဖောက်လုပ်ချိန် ရွာသူရွာသားများမှာ ထောက်ခံမှု ပေးခဲ့ကြသည်။ ကုမ္ပဏီအနေနှင့် ယင်းလမ်းဖောက်လုပ်ခြင်းသည် ဘန်းချောင်းကျောက်မီးသွေးတွင်းမှ ကျောက် မီးသွေးများသယ်ယူပို့ဆောင်ရန်ဟု မည်သို့မျှပြောဆိုခြင်းမရှိဘဲ ရွာသားများ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် ဟုယုံကြည်ရ လောက်အောင် လုပ်ဆောင်ထားသည်။ သို့သော် ယင်းလမ်းသည် ကျောက်မီးသွေးတွင်းများ ပိုမိုတူးဖော်ရေးအတွက် ဖြစ်လာမည်ဆိုသည်ကို ရွာသားများ နားလည်သဘောပေါက်လာသောအခါ ဧက ၆၀ လုပ်ကွက်အနီးရှိ ကွမ်းချောင်း ကြီးကျေးရွာမှာ စိုးရိမ်ချိန်မြင့်တက်လာပြီး ဘန်းချောင်းရွာသားများမှာ ကျောက်မီးသွေးတွင်းနှင့် လမ်းဖောက်လုပ်ရေးကို ဆန့်ကျင်ရန် စုစည်းညီညွတ်လာကြတော့သည်။ ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်း (ဘန်းချောင်းဒေသခံများ) များသည် ၂၀၁၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလတွင် Thai Asset နှင့် East Star ကုမ္ပဏီတို့၏ လမ်းကြောင်းများကို ပိတ်ဆို့လိုက်ကြတော့သည်။

KNLA ၏ လျင်မြန်စွာ ပြန်လည်ဖယ်ရှားမှုကြောင့် East Star ကုမ္ပဏီက လမ်းကြောင်းပြန်ပွင့်သွားခဲ့သော်လည်း အခြားလမ်းတစ်ခုကိုမူ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဩဂုတ်လအထိ ဆက်လက်ပိတ်ဆို့ထားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ဆက်လက်ပိတ်ဆို့ ထားမှုကြောင့် Thai Asset ကုမ္ပဏီ၏ ပြီးစီးလုနီး လမ်းဖောက်လုပ်မှုကို ထိရောက်စွာ ဟန့်တားထားနိုင်ခဲ့သည်။ ရွာသူရွာသားများနှင့် ညှိနှိုင်းရန်၊ ပိတ်ဆို့ထားသောလမ်းကြောင်းကို ပြန်ဖွင့်ပေးရန်နှင့် Thai Asset ကုမ္ပဏီ၏ လမ်းဖောက်လုပ်နေမှုကို အပြီးလုပ်ခွင့်ပေးရန် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့နှင့် မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီတို့က KNU ကို ဖိအားပေးခဲ့သည်။

ရပ်ရွာအဖွဲ့အစည်းများ (ဘန်းချောင်းဒေသခံများ)၏ နည်းလမ်းပေါင်းစုံဖြင့် ဖိအားပေးတောင်းဆိုမှုကြောင့် မြန်မာအစိုးရ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနသည် မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီ၏ စီမံကိန်းတစ်ခုလုံးအား စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းကို ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စတင်ခဲ့သည်။ ယင်းနောက် ဝန်ကြီးဌာနအနေနှင့် လုပ်ကွက် ၁ မှ ၆ အတွင်းတွင် စုစုပေါင်း ၆၁၂ ဧကသာ မြေလွတ်မြေရိုင်းအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီ ကိုစာချုပ်အသစ်ပြန်လည် ချုပ်ဆိုသွားရန်ရှိကြောင်း ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် အကြောင်းကြားလာပါသည်။ မြေလွတ်မြေရိုင်းအဖြစ် ပြန်လည်ပြောင်းလဲ ပြင်ဆင်လိုက်သော ယင်းပမာဏမှာ ယခင်က ချထားပေးခဲ့သော ၂၁၀၀ ဧကထက်များစွာ လျော့နည်းသော်လည်း ထိုမြေယာအားလုံးနီးပါးမှာ မြေလွတ်မြေရိုင်းမဟုတ်ဘဲ ရွာသားများက ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အသုံးပြုနေသော နေရာများဖြစ်သည်။ ယင်းတောင်ယာမြေများကို မြန်မာအစိုးရက အသိအမှတ် မပြုသော်လည်း ဒေသခံရွာသားများမှာ KNU က ချမှတ်ထားသော KNU မြေယာ စာရင်းဌာနမှ မြေယာ တိုင်းတာပေးပြီး အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်ရရှိထားပြီးဖြစ်သည်။ စိုက်ပျိုးမြေယာလက်မှတ်ရရှိရေး အဆင့်ဆင့်ကို ဖြတ်သန်းရယူထားသဖြင့် KNU ၏ တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုကို ရရှိထားသည်။ ထိုအတောအတွင်း ရွာသားများမှာ ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းအားလုံးရပ်ဆိုင်းရေး တောင်းဆိုလျက်ရှိသည်။

အထက်ပါဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဘန်းချောင်းအရေးမှာ မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီကိုဗဟိုပြု၍ ရှုပ်ထွေးသော ကော်ပိုရေးရှင်း အလိုက် မတော်မတရားပြုကျင့်သည့် ကွန်ရက်တစ်ခုအဖြစ် ဖြစ်တည်လာသည်။ မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီသည် မြေပြင်တွင် လုံးဝလုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ မြန်မာ့ဥပဒေကြောင်းအရ ဘောင်ဝင်စေရန် ၎င်းကုမ္ပဏီ၏ အမည်ကို အသုံးပြုထားပြီး လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန်အတွက် East Star နှင့် Thai Asset တို့နှင့် အမြတ်ထွက်သော ဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ထားသည်။ တကယ်တော့ သံသယပွားဖွယ်စီမံကိန်းကို ထိုင်းကုမ္ပဏီများနှင့် လုပ်ဆောင် နိုင်ရန် မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီသည် အုပ်ချုပ်ရေးအပြိုင်ဖြစ်နေသည့် စစ်ရေးဆိုင်ရာ ဧရိယာတွင် အားနည်းသော စီမံအုပ်ချုပ်ရေးအပေါ် အခွင့်ကောင်းယူကာ အမည်ခံကုမ္ပဏီတစ်ခုအဖြစ်သာ လုပ်ဆောင်နေပြီး အမှန်တကယ် လုပ်ကိုင်ခြင်းမရှိပါ။ သို့သော် ရွာသားများ၏ ကန့်ကွက်တိုင်တန်းချက်များ၊ ရပ်ရွာအစည်းအဝေးများတွင် ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီက ၎င်းတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုဒါရိုက်တာ Dr. S Moses ကို စေလွှတ်လေ့ရှိသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးအပြိုင်ဖြစ်နေသောဒေသတွင် ချညှန့်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုကြောင့်လည်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သည့် မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီ၏ တာဝန်မဲ့လုပ်ရပ်များကြောင့် ပေါ်လာသော စိုးရိမ်ဖွယ်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကျန်းမာရေး ဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးများကို အစီရင်ခံစာတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည်။

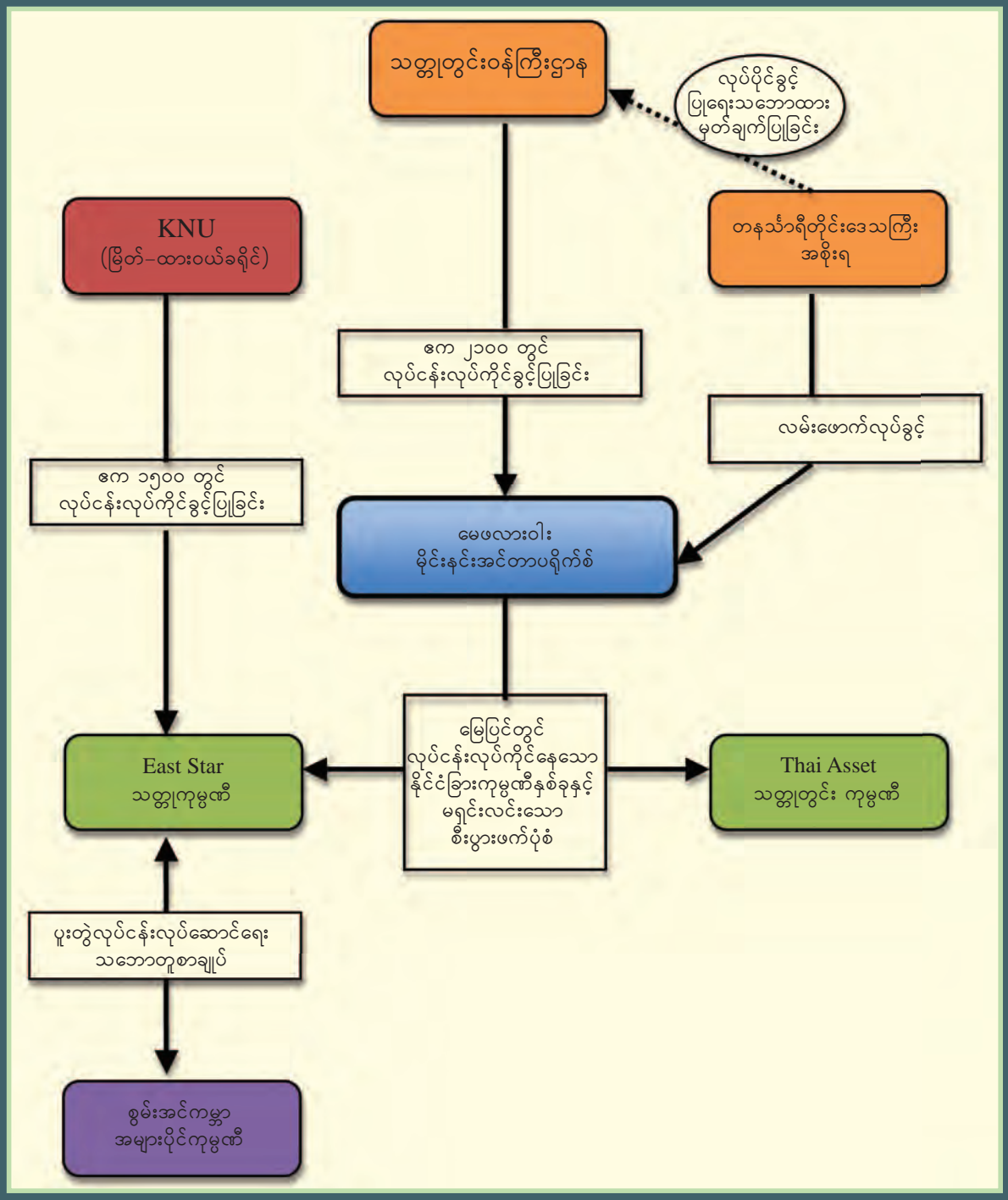

“မိုင်းဧရိယာအတွင်း တာဝန်ရှိသူမှအပ ဝင်ခွင့်မပြု”ဟုရေးထားသော မေဖလားဝါးနှင့် East Star ကုမ္ပဏီ၏ ကွမ်းချောင်းကြီးကျေးရွာရှိ ဆိုင်းဘုတ်

ဧက ၆၀ တွင်သာ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် ရွာသူရွာသားများနှင့် East Star ကုမ္ပဏီတို့ လက်မှတ်ရေးထိုးနေစဉ်

ကော်ပိုရေးရှင်းအလိုက် တရားမဲ့ပြုကျင့်မှု ကွန်ရက်

ကုမ္ပဏီ သမိုင်းကြောင်း

မေဖလားဝါး သတ္တုတွင်းကုမ္ပဏီလီမိတက်

မေဖလားဝါး သတ္တုတွင်းဖော်လုပ်ငန်းသည် ဘန်းချောင်းတွင် ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ရန် တရားဝင်ခွင့်ပြုမိန့်ရထားသော မြန်မာကုမ္ပဏီဖြစ်သည်။ ယင်းကုမ္ပဏီနှင့် မည်ကဲ့သို့ပူးပေါင်းထားသည်ကိုမသိရသော ထိုင်းကုမ္ပဏီနှစ်ခုက အောက်ခြေလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ မေဖလားဝါး ကုမ္ပဏီကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ကုမ္ပဏီမှတ်ပုံတင်ခဲ့ပြီး ဘန်ကောက်နှင့် ရန်ကုန်မြို့တွင် အခြေစိုက်သည်။ ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်မှာ ဦးကျော်ဝင်းဖြစ်သည်။ ဦးကျော်ဝင်းသည် မြန်မာပြည်တွင် သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ ကျွန်း၊ ဘဏ်လုပ်ငန်း၊ လေကြောင်းသွားလာရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်သည့် အချမ်းသာဆုံးသော လုပ်ငန်းရှင်များအနက် တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဦးကျော်ဝင်း ဥက္ကဋ္ဌလုပ်ခဲ့ဖူးသော ယခုဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီးဖြစ်သည့် မြန်မာ မေဖလားဝါးဘဏ်ကို အမေရိကန်နိုင်ငံခြားရေးဌာနက မူးယစ်ဆေးဝါး ကုန်ကူးသည့်အဖွဲ့များနှင့်ချိတ်ဆက်ကာ ငွေခဝါချမှုများပြုလုပ်သည်ဟု စွပ်စွဲခဲ့ဖူးသည်။ ဦးကျော်ဝင်းသည် ထိပ်တန်းအစိုးရနှင့် စစ်တပ်အရာရှိများနှင့် စီးပွားရေးအကျိုးစီးပွားအတွက် ပတ်သက်ဆက်သွယ်မှုများရှိသည်။ သူပိုင်ဆိုင်သည့် အခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှာ ချင်းဆုကုမ္ပဏီ၊ ချင်းဆု မေဖလားဝါး ကြိတ်သားစက်ရုံ၊ TN Resources (Singapore)၊ ပထမထာနီသစ်စက် (ထိုင်းနိုင်ငံ)နှင့် ရန်ကုန် အေဝေးလေကြောင်းလိုင်းတို့ ဖြစ်သည်။^၆

East Star Company Limited

East Star Company သည် KNU ခရိုင်အဆင့် ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ဘန်းချောင်းတွင် ဧက ၆၀ ရှိသော မြေအကျယ် အဝန်းပေါ်၌ သတ္တုတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ ဤထိုင်းကုမ္ပဏီကို ၁၉၈၃ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ချတ်ချာဗယ်နာနွတ် မိသားစုက အဓိကရှယ်ယာပိုင်ဆိုင်ကာ ကုမ္ပဏီဒါရိုက်တာများအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ East Star Company သည် ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်ခြင်းစီမံကိန်းများကို ထိုင်းနိုင်ငံခြောက်ပိုင်း လန်ဖွန်းဒေသတွင် စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

Thai Asset Mining Company Limited

Thai Asset ကုမ္ပဏီသည် များသောအားဖြင့် အင်ဒိုနီးရှားမှ ကျောက်မီးသွေးကို ထိုင်းနှင့် အခြားနိုင်ငံများမှ ဝယ်ယူများသို့ ရောင်းချသည်။ ကုမ္ပဏီသည် ထိုင်းနိုင်ငံအရှေ့ပိုင်းခရိုင်များ ဖြစ်သည့် ချွန်ဘူရီနှင့် ရယောင်းမှ ဘီလပ်မြေ၊ စက္ကူ၊ ဆိုးဆေးနှင့် အစားအသောက်လုပ်ငန်းများသို့ ရောင်းချသည်။ Thai Asset ကုမ္ပဏီသည် တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယရှိ အဓိကဓာတ်အားပေးစက်ရုံများသို့လည်း ရောင်းချပြီး ကျောက်မီးသွေးကို တောင်ကိုးရီးယား၊ ထိုင်ဝမ်နှင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့လည်း တင်ပို့နိုင်ရန် စီစဉ်လျက်ရှိသည်။ စက်မှုလုပ်ငန်းများသို့ တိုက်ရိုက်ရောင်းချသည့်အပြင် Thai Asset ကုမ္ပဏီသည် နိုင်ငံခြားရှိ ကျောက်မီးသွေးတစ်ဆင့်ခံရောင်းချသော ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းစုများသို့လည်း ရောင်းချသည်။

Energy Earth Public Company Limited

Energy Earth အများပိုင်ကုမ္ပဏီကို ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၊ ကာလီမနတန်မှ တစ်ဆင့်ခံကုမ္ပဏီဖြစ်သည့် PT. TRI TUNGGA PITRIATI (TPP) မှ ကျောက်မီးသွေးများကို အဓိကထားရောင်းချသည်။ ကုမ္ပဏီသည် ထိုင်း၊ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ တောင်ကိုးရီးယားနိုင်ငံမှ ဖောက်သည်များသို့ အခြားကြားခံကုမ္ပဏီ ဖြစ်သည့် Energy Perfect Company Limited (EPCL) မှတစ်ဆင့် ရောင်းချသည်။ Energy Earth ကုမ္ပဏီသည် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံမှ ကျောက်မီးသွေးကိုသာ အားထားနေရမှုကို ရှောင်ရှားလိုသည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံသို့ လုပ်ငန်းတိုးချဲ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ ကုမ္ပဏီ၏ ပန်းတိုင်ဖြစ်သည့် “၅ နှစ်၊ သတ္တုတွင်း ၅ တွင်း၊ ဈေးကွက် ၅ ခု” အရ သတ္တုတွင်းအသစ်များတိုးချဲ့ရန်နှင့် ဖိလစ်ပိုင်၊ ဟောင်ကောင်နှင့် ထိုင်ဝမ်သို့ ဈေးကွက်တိုးချဲ့ရန်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသို့ လုပ်ငန်းတိုးချဲ့လာပုံရသည်။ Energy Earth သည် ဘန်ချောင်းတွင် သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းတွင်ပါဝင်သော တစ်ခုတည်းသော အများပိုင်ကုမ္ပဏီဖြစ်ပြီး ထိုင်းနိုင်ငံ စတော့ဈေးကွက်တွင် “EARTH” အမည်ဖြင့် ရှယ်ယာအရောင်းအဝယ်ပြုလုပ်သည်။^၇

^၆ http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=1924

^၇ Energy Earth Annual Report 2014

East Star ကုမ္ပဏီက သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် ရည်ရွယ်ထားသည့် ကွမ်းချောင်းကြီးရွာရှိ ဘောလုံးကွင်း

စီမံကိန်းကိုဆန့်ကျင်သည့်အနေနှင့် သတ္တုတူးဖော်သည့်ကုမ္ပဏီများ အသုံးပြုသည့်လမ်းကို ပိတ်ဆို့ထားသည့်ရွာသားများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သယံဇာတထုတ်ယူသော လုပ်ငန်းများ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

မြန်မာအစိုးရက ၂၀၁၂ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် သယံဇာတထုတ်ယူသည့် လုပ်ငန်းများ၏ ပွင့်လင်းမြင်သာမှု (EITI) ကို အကောင်အထည်ဖော်မည့် ရည်ရွယ်ချက်ကို ကြေညာခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် အဖွဲ့ဝင်လောင်းနိုင်ငံဖြစ်လာပြီး ပါဝင်ပတ်သက်သူ လူပုဂ္ဂိုလ်အစုံပါဝင်သော Multi-Stakeholders Group (MSG) က ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလကုန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဆုံး EITI အစီရင်ခံစာကို တင်သွင်းရန် ပြင်ဆင်လျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် EITI ကို အကောင်အထည်ဖော်နေသည့်အဆင့်တွင် ရှိနေသည့်အတွက် အစိုးရအနေဖြင့် ထုတ်လုပ်မှုကွင်းဆက် တစ်ခုလုံးအတွက် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး တာဝန်ခံမှုရှိသည့် ၂၀၁၃ EITI စံနှုန်းနှင့်အညီ လိုအပ်ချက်အားလုံးကိုလိုက်နာရန် ကတိကဝတ်ပြုထားသည်။ ယင်းလိုအပ်ချက်များကို ပြည့်မီရန် စီမံကိန်းအချက်အလက်များ၊ လိုင်စင်များ၊ စာချုပ်များနှင့် အကျိုးတူပိုင်ဆိုင်မှု အစရှိသည်တို့အား လူအများသိအောင် ပြုလုပ်ပေးသင့်သည်။

စံနှုန်းလိုအပ်ချက် ၃.၉ အရ EITI နိုင်ငံများသည် သယံဇာတထုတ်ယူသည့် လုပ်ငန်းလိုင်စင်များကို အများသိမှတ်ပုံတင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် EITI နိုင်ငံများသည် လိုင်စင်ချပေးခြင်းကိုလည်း အများသိအောင် ကြေညာရမည်။ (၃.၁၀) အထူးသဖြင့် လိုင်စင်ရသူနှင့် ပူးတွဲမိတ်ဖက်အဖွဲ့ဝင်များ၏ အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို လူအများသိအောင် ပြုလုပ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ EITI လိုအပ်ချက် ၃.၁၁ အရ အကောင်အထည်ဖော်သည့် နိုင်ငံများကိုလည်း ထုတ်ယူသည့် သယံဇာတပစ္စည်းနှင့်ပတ်သက်၍ တင်ဒါပြိုင်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသည့်ကုမ္ပဏီအားလုံး၏ အကျိုးအမြတ်ရမည့် ပိုင်ရှင်များ၏ အချက်အလက်များကိုလည်း အများသိမှတ်ပုံတင်ရန် အကြံပြုထားသည်။ လိုအပ်ချက် ၃.၁၂ အရ EITI နိုင်ငံများကို သယံဇာတထုတ်ယူသည့် ကုမ္ပဏီများနှင့် ချုပ်ဆိုသည့် စာချုပ်ကိုလည်း လူသိရှင်ကြားထုတ်ဖော်ရန် အားပေးထားသည်။

ဘန်းချောင်းရှိ သတ္တုတူးဖော်ရေးစီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်သည့် ရှင်းလင်းတိကျသည့် သတင်းအချက်အလက် ဝေမျှခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ စီမံကိန်းတစ်လျှောက်လုံး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုမရှိခဲ့ဘဲ EITI လိုအပ်ချက်များကို ချိုးဖောက်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ယခု EITI အဖွဲ့ဝင်လောင်းနိုင်ငံအနေဖြင့် EITI အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ရန် လိုအပ်ချက်များပြည့်မီသောနိုင်ငံဖြစ်ရန် ကြိုးစားနေချိန်တွင် မြန်မာအစိုးရနှင့် သယံဇာတထုတ်ယူသည့် ကုမ္ပဏီများ နှစ်ရပ်လုံး အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို လူသိရှင်ကြားဖြန့်ဝေခြင်းဖြင့် နမူနာကောင်းတစ်ခုအဖြစ် လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။ သို့သော်လည်း အစိုးရသည် ဘန်းချောင်း ကျောက်မီးသွေးလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်၍ လိုအပ်သည့် အချက်အလက်များကို ထုတ်ဖော်ရန်ပျက်ကွက်ကာ ထုတ်ဖော်ရန် တောင်းဆိုရာတွင် EITI မှတောင်းဆိုသော လုပ်ငန်းဆိုင်ရာအချက်အလက်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများအတွက် မသေချာသော အချက်အလက်များသာ ပေးခဲ့သည်။

ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိသော ဥပဒေကြောင်းရာများ

တရားဥပဒေ

ဘန်းချောင်း ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ရေး စီမံကိန်းသည် ဌာနေကရင်တိုင်းရင်းသားများ၏ နိုင်ငံတကာအသိအမှတ်ပြုထားသော လွတ်လပ်၍ ကြိုတင်ညှိနှိုင်းသဘောတူညီချက်ရယူခြင်း (Free Prior and Informed Consent (FPIC) ကို ချိုးဖောက်ပြီး တခြားနိုင်ငံတကာစံနှုန်းများကို မပြည့်မီဘဲ လူမှုရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရ တာဝန်ယူမှုရှိသော စီမံကိန်းများဖြစ်ရန် အကောင်းဆုံး ကျင့်သုံးမှုများကိုလည်း ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံတွင် စီမံကိန်းများကို နိုင်ငံတကာစံနှုန်းအတိုင်းဖြစ်စေရန် တာဝန်ခံစေရန်မှာ ခဲယဉ်းလှသည်။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အကြီးစားသတ္တုလုပ်ငန်းများကို ကိုင်တွယ်သည့် ဥပဒေမူဘောင်မှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိသည့်အပြင် အပြောင်းအလဲများလှသည်။ သို့သော် ၁၉၉၄ ခုနှစ် သတ္တုတွင်းဥပဒေအရ နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ပါဝင်သည့် သတ္တုတွင်း လုပ်ငန်းကြီးများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး စီမံချက်ကို ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်ပြီး (ပုဒ်မ ၂၄) ဘန်းချောင်းသတ္တုလုပ်ငန်းတွင် ယင်းကဲ့သို့ မည်သည့်အချိန်ကမျှ လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ ထို့အပြင် သတ္တုတွင်း ဥပဒေပုဒ်မ ၇၉ အရ အများပြည်သူမှီခိုနေရသည့် ရေအရင်းအမြစ်ကို သုံးစွဲခြင်းမှလည်း ရှောင်ကျဉ်ရန် တားမြစ်ထားသည်။

သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာနက မေဗလားဝါးကုမ္ပဏီအား ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် စတင်လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုခဲ့ပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေအသစ်ကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အတည်ပြုခဲ့ပြီး နည်းဥပဒေကို ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ ယင်းအပြင် ရှေ့ဆက်အကောင်အထည်ဖော်မည့် EIA လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ သတ္တုစီမံကိန်းလုပ်ငန်းကြီးများအတွက် EIA ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်များလည်းပြုလုပ်ရန် လိုအပ်သည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများအရ ယခင်ကတည်းက စတင်လည်ပတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည့် ဘန်းချောင်းစီမံကိန်းတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်ရှိပြီးသားဖြစ်ရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောဝန်ကြီးဌာန (MoECAF) သို့ တင်သွင်းရမည်။ MoECAF က ယင်းသတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းအတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိကြောင်း လက်မှတ်ထုတ်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး ယင်းလက်မှတ်ကို လူအများလက်လှမ်းမှီအောင် ထားရှိပေးရမည်။ ယင်းသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လိုက်လျောညီထွေကြောင်း လက်မှတ်မရှိပါက စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ချက်များ ရပ်တန့်ထားသင့်သည်။

ဘန်းချောင်းသတ္တုတွင်းတည်ရှိသည့်နေရာ၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိလွယ်ရှလွယ်မှုဖြစ်အခြေအနေကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားကာ EIA လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ကိုက်ညီသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုအခြေအနေ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်တစ်ရပ်ကို ပြုလုပ်သင့်ပေသည်။ ယင်းလေ့လာဆန်းစစ်ချက်ကို အထူးသဖြင့် လက်ရှိ မြေ

ဧက ၆၀ အပြင် သတ္တုလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်တိုးချဲ့မည်ဆိုပါက ပိုမိုလုပ်ဆောင်သင့်ပေသည်။ ဤအစီရင်ခံစာက ဒေသခံ လူမှုအဖွဲ့အစည်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထပ်မံထိခိုက်ခြင်းမှ ရှောင်ရှားရန် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ သတ်မှတ်ရာတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုအခြေအနေ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်ကို ပြုလုပ်နေစဉ်အတွင်း သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းအားလုံးကို ခေတ္တရပ်တန့်ထားသင့်သည်ဟု အကြံပြုလိုက်သည်။

ထိခိုက်ပျက်စီးမှု ဖြစ်ပွားနိုင်ခြေများ

ဘန်းချောင်း ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ဆက်လက် တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုမည်ဆိုပါက အနည်းဆုံး ကျေးရွာ ၂၃ ရွာမှ လူဦးရေ ၁၆,၀၀၀ ခန့်နေထိုင်သည့် ဒေသခံများ၏ ကျန်းမာရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများနှင့် လူနေမှုဘဝသို့ ဆိုးဝါးသည့် ထိခိုက်နစ်နာမှုများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ချေရှိသည်။

ကျေးရွာ ၉ ရွာသည် ဘန်းချောင်းမြစ်တစ်လျှောက်တွင်ရှိသည့်အတွက် သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများကြောင့် မြစ် လက်တက်များနှင့် မြစ်အတွင်း အဆိပ်သင့်မည်ကို ဒေသခံများက စိုးရိမ်ပူပန်လျက်ရှိသည်။

သုတေသနအဖွဲ့ကပြုလုပ်ခဲ့သည့် ကျေးရွာစစ်တမ်းများအရ ဘန်းချောင်းမြစ် ညစ်ညမ်းမှုပါက ယင်းမြစ်မှ သောက် သုံးရေ၊ ခရီးသွားလာရေး၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးအတွက် အသုံးပြုနေသည့် ဒေသခံ ၆၇၅၀ ခန့် တိုက်ရိုက်ခံစားရမည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။

ကျောက်မီးသွေး လုပ်ငန်း၏အောက်ဘက်ရှိ တနင်္သာရီမြစ်တစ်လျှောက်နေထိုင်သော အခြားကျေးရွာ ၈ ရွာမှာလည်း ယင်းအကျိုးဆက်ကို ဆက်လက်ခံစားရဖွယ်ရှိကာ အခြားခန့်မှန်းခြေ လူ ၃၀၀၀ ခန့်မှာလည်း ယင်းဆိုးကျိုးကို ခံစားရမည်ဖြစ်သည်။ Thai Asset ကုမ္ပဏီက သတ္တုလုပ်ငန်းမှ ကျောက်မီးသွေးများ သယ်ယူရန် လမ်းဖောက် လုပ်ခြင်းကြောင့် လူဦးရေ ၆၀၀၀ ခန့်နီးပါးရှိသည့် ကျေးရွာ ၆ ရွာ ထိခိုက်ခံစားရဖွယ်ရှိသည်။

ထိခိုက်ခံစားရမည့် ကျေးရွာများ

ကျေးရွာသားများ ကြုံတွေ့နေရသော ထိခိုက်ခံစားမှုများ

ကျောက်မီးသွေး တူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းသည် မည်သို့ပင် စီမံခန့်ခွဲမှု ကောင်းသည်ဆိုစေကာမူ အညစ်ညမ်းဆုံး စက်မှုလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဘန်းချောင်းတွင် ရွာသားများသည် သတ္တုလုပ်ငန်းများကြောင့်ဖြစ်သည့် လေနှင့် ရေညစ်ညမ်းမှုကြောင့် ပြင်းထန်သော နာမကျန်းဖြစ်မှုများ စတင်ခံစားနေရပြီဖြစ်သည်။ ညစ်ညမ်းမှုများကြောင့် ရွာသားများ၏ အဓိကမီခိုနေရသည့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အရင်းအမြစ်များဖြစ်သော ငါးနှင့် သီးနှံများ သေကျေပျက်စီးမှု ဖြစ်ရသည်။ လမ်းဖောက်လုပ်ရန်နှင့် သတ္တုတွင်းလုပ်ကိုင်ရန် မြေယာသိမ်းဆည်းမှုလည်းရှိခဲ့ပြီး ဒေသခံများသည် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်၍ ကြိုတင်ညှိနှိုင်းသဘောတူညီချက်ရယူခြင်း အခွင့်အရေးကိုလည်း

ဆုံးရှုံးခဲ့ရသည်။ ဘူဒိုဇာများဖြင့် မြေစတင်တူးမှသာ ကျောက်မီးသွေးလုပ်ငန်းအကြောင်းကို သိခဲ့ရသည်။ ယခင်က တစ်သီးတစ်သန့်ရှိခဲ့သော ဘန်းချောင်းဒေသသို့ လူစိမ်းများ စတင်ဝင်ရောက်လာပြီး ဒေသခံများ၏ လုံခြုံရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကို ခြိမ်းခြောက်မှုများ စတင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းကို စီစဉ်ထားသည့်အတိုင်း ဆက်လက်တိုးချဲ့မည်ဆိုပါက ဘန်းချောင်းဒေသတစ်ခုလုံး၏ လူနေမှုဘဝကို ခြိမ်းခြောက်သည့် ယခုဆိုးကျိုးများ ပိုမိုဆိုးဝါးလာရုံသာရှိပေသည်။

ခိုးယူခံရသည့် မြေယာ

မြန်မာနိုင်ငံရှိ သတ္တုတွင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများသည် သိမ်းဆည်းမြေယာများပေါ်တွင်သာ လုပ်ကိုင်ကြပြီး ဘန်းချောင်း ကျောက်မီးသွေးလုပ်ငန်းများလည်း အလားတူပင်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်နှောင်းပိုင်း သို့မဟုတ် ၂၀၁၂ ခုနှစ် အစောပိုင်းက East Star ကုမ္ပဏီသည် ကွမ်းချောင်းကြီးရွာတွင် ရာသီအလိုက်စိုက်ထားသည့် ဖာလာစိုက်ခင်းဧက ၆၀ ကျော်ကို ဒေသခံများမသိဘဲ လျော်ကြေးပေးဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ ဖျက်ဆီးကာ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်း လုပ်ငန်းကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

KNU သို့ တိုင်တန်းခဲ့သည့် ရွာသားလေးဦးကို East Star ကုမ္ပဏီက လျော်ကြေးပေးရန် ကမ်းလှမ်းခဲ့သည့်အတွက် မြေယာဆုံးရှုံးပြီးသား ရွာသားများမှာ လက်ခံခဲ့ရသည်။ ရွာသားများသည် လျော်ကြေးရရှိ၍ ကျေနပ်သော်လည်း ရွေးချယ်ခွင့်ရှိခဲ့လျှင် ကိုယ်ပိုင်မြေယာကိုသာ ထိန်းသိမ်းထားလိုမည်ဖြစ်သည်။

“ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဥယျာဉ်ခြံတွေဟာ ဆွေစဉ်မျိုးဆက်ရလာတဲ့ လက်ဆောင်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ရောင်းလိုက်ရတဲ့အတွက် စိတ်မကောင်းဘူး။ ရောင်းဖို့ကလွဲပြီး တခြားရွေးစရာမှမရှိတာ။ ရောင်းလို့ရလာတဲ့ငွေကို လွယ်လွယ်လေးဖြုန်းလိုက်လို့ ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီဥယျာဉ်ခြံတွေက ကျွန်တော်တို့မျိုးဆက် တစ်ဆက်ပြီး တစ်ဆက် အလုပ်အကျွေးပြုတယ်”^၈

^၈ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ၃၊ ဘန်းချောင်းဒေသ၊ ဇူလိုင် ၂၀၁၃

East Star ကုမ္ပဏီသည် မြန်မာစစ်တပ်အနီး ၎င်းတို့ အဓိက လုပ်ငန်းစခန်းချရာနေရာအတွက် ကျောက်ထူးရွာ အနီးတစ်ဝိုက်မှ ရွာသားများ၏ မြေများကိုလည်း သိမ်းဆည်းခဲ့သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ကုမ္ပဏီသည် စိုက်ပျိုးမြေ ၄ ဧကကို ရွာသားများ သိရှိခြင်းမရှိဘဲ သိမ်းယူခဲ့သည်။ ရွာသားနှစ်ဦးသည် ယင်းမြေပေါ်တွင် ဖာလာနှင့် ကွမ်းရွက်များ စိုက်ပျိုးပြီးစဖြစ်သော်လည်း ကုမ္ပဏီသည် ယင်းမြေသည် မြေလွတ်ဖြစ်သည်ဟု ငြင်းဆိုကာ လျော်ကြေးမပေးဘဲ သီးပင်များကို ဖျက်ဆီးခဲ့သည်။ အနီးနားတွင် စစ်တပ်စခန်းရှိခြင်းကြောင့် သိမ်းခံရသည့် ရွာသားများသည် ကုမ္ပဏီကို လူသိရှင်ကြားတိုင်တန်းရန် ကြောက်ရွံ့မှုများရှိခဲ့သည်။

ဒုက္ခသည်များ အိမ်အပြန်ခရီးအတွက် ချေမှုခံရတဲ့ မျှော်လင့်ချက်

East Star ကုမ္ပဏီသည် ထိုင်းနယ်စပ်အနီး အများကျေးရွာတွင် လုပ်ငန်းအတွက် ကျောက်မီးသွေး သိုလှောင်ရန်၊ ထုပ်ပိုးရန်နှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရန် အိမ်ထောင်စုနှစ်စုမှ မြေကိုလည်းသိမ်းယူခဲ့သည်။ အများကျေးရွာရှိ မြေအတော် များများမှာ ရွာသို့ပြန်လာခွင့်ရှိပြီး မြေယာပိုင်ဆိုင်ကြောင်း ပြန်လည်တောင်းခံပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ဒုက္ခသည်များနှင့် ပြည်တွင်းစစ်ဘေး တိမ်းရှောင်နေသူများပိုင်ဆိုင်သည့် မြေများဖြစ်သည်။ KNU နှင့် ကရင်ဒုက္ခသည်များဆိုင်ရာ ကော်မတီတို့သည် အများကျေးရွာကို ဒုက္ခသည်များ ပြန်လည်အခြေချမည့် မြေအဖြစ် တရားဝင်သတ်မှတ်ထားပြီး ဖြစ်သော်လည်း East Star ကုမ္ပဏီက ယင်းဒေသတွင် လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်နေပါက ဒုက္ခသည်များ ပြန်လည် အခြေချရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ရွာခံတစ်ဦးက ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် အကြမ်းဖက် ပဋိပက္ခများအကြား အသက်လုကာ အများရွာမှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ ယင်းရွာခံသည် ယခုအခါ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ ဒုက္ခသည်စခန်းတွင် ၁၅ နှစ်ကြာ နေထိုင်ခဲ့ပြီး ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အိမ်ပြန်ရန်ပြင်ဆင်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အများကျေးရွာပြန်ရောက် သည့်အခါ East Star ကုမ္ပဏီက ၎င်းပိုင်မြေ ၄ ဧကကို သိမ်းယူထားကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။ ဒုက္ခသည်စခန်းတွင် နေထိုင်ခဲ့သူဖြစ်သည့်အတွက် ကုမ္ပဏီ၏ အစီအစဉ်များကိုလည်း မသိရှိခဲ့ဘဲ လျော်ကြေးလည်း မရခဲ့ပေ။ ယခင်က ယင်းမြေပေါ်တွင် ၎င်းပိုင်အိမ်ရှိပြီး ငှက်ပျော၊ ငရုတ်နှင့် အခြားသီးနှံများ စိုက်ပျိုးသည့် ဟင်းသီးဟင်းရွက် စိုက်ခင်းလည်း ရှိသည်။ ယခုမူ သူသည် သူပိုင်ဖူးသည့် မြေပမာဏထက် ပိုငယ်သည့် မြေကွက်ပေါ်တွင် အစမှ ပြန်လည်စိုက်ပျိုးခဲ့ရသည်။

သတ္တုတူးရာမှ ထွက်ရှိသည့် ဖုန်၊ အမှုန်အမွှား

ရွာသားများက သတ္တုတူးဖော်လုပ်ငန်းများမှ လေထုညစ်ညမ်းမှုဖြစ်သည်ဟု တိုင်တန်းပြောဆိုထားသည်။ ရွာသား အချို့မှာ သတ္တုတွင်းမှထွက်သည့် ဖုန်၊ အမှုန်သရိုက်များ ရှူခြင်း၊ ကျောက်မီးသွေးသယ်ဆောင်သည့် ထရပ် ကားကြီးများနှင့် စုပုံထားပြီး မီးလောင်ကျွမ်းနေသော ကျောက်မီးသွေးပုံမှ အငွေ့ကို ရှူရှိုက်မိခြင်းကြောင့်ဖြစ်နိုင်

“ကျောက်မီးသွေး
လောင်းကျွမ်းခြင်းမှ
ထွက်တဲ့အနံ့က
တော်တော်ဆိုးလို့
ကလေးတွေကို ရွာမှာ
မထားရဲဘူး။ သူတို့ကို
ရွာပြင်မှာ ခြံထဲမှာပဲ
နေခိုင်းတယ်”^၉

သည့် အသက်ရှူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာရောဂါများ ခံစားနေရသည်။ ယင်းဖုန်၊ အမှိုက်သရိုက်များသည် ရွာသားများ၏ ဥယျာဉ်ခြံသို့လည်းဝင်ရောက်ကာ ကွမ်းပင်များကို ပျက်စီးစေပြီး ထုတ်လုပ်မှု လျော့ကျစေသည်။

ကျောက်မီးသွေး မီးတောက်များ

ဘန်ချောင်းဒေသခံများသည် ကွမ်းချောင်းကြီးရွာတွင် ဧပြီလ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ကတည်းက ဖယ်ထုတ်ထားသော သက်နုကျောက်မီးသွေးပုံများ မီးမကြာခဏမီးလောင်မှုနှင့် အများကျေးရွာတွင် မေလ ၂၀၁၅ ခုနှစ်ကတည်းက ကျောက်မီးသွေးစုပုံကွင်းတွင် အလိုအလျောက်မီးထလောင်မှု မကြာခဏတွေ့ရှိနေရသည်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး စိုးရိမ်ပူပန်လျက်ရှိသည်။ ကျောက်မီးသွေး၏ ဂုဏ်သတ္တိမှာ ကျောက်မီးသွေးပုံအတွင်း လေဝင်ပါက သူ့အလိုလို မီးစတင်လောင်နိုင်ပြီး တစ်ဆက်တည်း လောင်ကျွမ်းမှုဆက်ဖြစ်နိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျောက်မီးသွေး မီးသည် ငြိမ်းသတ်ရအလွန်ခက်ပြီး မီးလောင်ကျွမ်းရာမှ အာဆင်းနစ်၊ မာကျူရီ (ပြဒါး)၊ ဆီလီနီယမ်နှင့် အခြားအဆိပ် အတောက်များ ထုတ်လွှတ်သည်ဟု ပညာရှင်များမှတွေ့ရှိထားကြသည်။ ယင်းအငွေ့များကို အနီးအနားရှိ ရွာသား များက ရှူရှိုက်မိနိုင်ပြီး သီးနှံနှင့် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ခင်းများကို ပျက်စီးစေခြင်း၊ ငါးနှင့် တိရစ္ဆာန်များကိုပါ သေကျေစေနိုင်သည့်အတွက် ကျန်းမာရေးအန္တရာယ် ကြီးလှပေသည်။ ကျောက်မီးသွေးမီးသည် လေထုထဲသို့ ကာဗွန်အမြောက်အမြားကိုလည်း ထုတ်လွှတ်ကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို ပိုဖြစ်စေသည်။ East Star ကုမ္ပဏီသည် ကျန်းမာရေးအန္တရာယ်ကိုစိုးရိမ်သော ရွာသားများအတွက် ယင်းပြဿနာကိုဖြေရှင်းရန် ယာယီ မလုံလောက်သော အဖြေအဖြစ် ကျောက်မီးသွေးမီးများပေါ် မြေဖို့ခြင်းဖြင့်သာ တုံ့ပြန်ခဲ့ဖူးသည်။

^၉ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု အများကျေးရွာ

သတ္တုတွင်းမှ အက်ဆစ်ယိုစိမ့်ခြင်း

မြေနှင့် မြေအောက်ရေ အဆိပ်သင့်ခြင်းသည် သတ္တုတူးဖော်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ရသည့် ပြဿနာများအနက် ဖြစ်လေ့အများဆုံးပြဿနာဖြစ်သည်။ သတ္တုလုပ်ငန်းများသည် အဆိပ်အတောက်ဖြစ်သည့် ဓာတုပစ္စည်းမျိုးစုံ သုံးစွဲပြီး ယင်းကို သေသေချာချာ စီမံခြင်းမရှိပါက အနီးနားရှိ ရေအရင်းအမြစ်များသို့ ရောက်ရှိသွားနိုင်သည်။ ကျောက်မီးသွေးမှာလည်း မသန့်စင်ဘဲ တူးဖော်ပြီးသည့်အခါ ပြင်းထန်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးများ ဖြစ်စေသည်။ ယင်းကြောင့်ဖြစ်သည့် ပြဿနာတစ်ခုမှာ သတ္တုတွင်းမှ အက်ဆစ်ယိုစိမ့်ခြင်းဖြစ်ကာ သတ္တုတွင်းအနီးနားရှိ ရေများကိုပါ အက်ဆစ်ဓာတ်သင့်စေသည်။ ယင်းကိုစစ်ဆေးရန် ဘန်းချောင်း သုတေသနအဖွဲ့သည် ၂၀၁၄ ဒီဇင်ဘာလက ရေနမူနာများကို ဓာတ်ခွဲခွဲရာ သတ္တုလုပ်ငန်းရှိ ရေသည် အက်ဆစ်ပါဝင်မှုများပြီး စံ ၃.၂ (PH 3.2) အထိပါဝင်သည်။ ရေတွင် စံ ၇ (PH7) ရှိရမည်ဖြစ်သော်လည်း ယခု အက်ဆစ်ပါဝင်နှုန်းမှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အတွက် အလွန်အန္တရာယ်များသည်။ ယင်းအက်ဆစ်ပါဝင်မှုများသည် ရေများ မိုးရာသီတွင် အနီးအနားရှိ စမ်းချောင်းနှင့် မြစ်များသို့ မစီးဆင်းစေရန် မဟန့်တားနိုင်ပေ။ ရေနေသတ္တဝါအများစုမှာ စံ ၅ (PH5) အောက်တွင် အသက်မရှင်နိုင်ပေ။ Karen News သတင်းဌာနက ကွမ်းချောင်းကလေး စမ်းချောင်း (သယ်ဘလုဖိုးကလိုး)တွင် ငါးများ သေဆုံးနေကြောင်း သတင်းရေးသားခဲ့သည်။^{၁၀} သတ္တုတွင်းမှ အက်ဆစ်ယိုစိမ့်မှုသည် သတ္တုလုပ်ငန်းအောက်ဘက်ရှိ ရိုးရာ ငါးထိန်းသိမ်းကန် (အိုင်)ကို ဖျက်ဆီးရန် ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသည်။

ညစ်ညမ်းမြေစာများ စွန့်ပစ်ခြင်း

East Star ကုမ္ပဏီသည် သတ္တုလုပ်ငန်းများမှ အမှိုက်များကို စမ်းချောင်းထဲသို့စွန့်ကာ အဆိပ်တောက်ဖြစ်စေသည့် သတ္တုဓာတ်များဖြင့် အဆိပ်သင့်အောင်လုပ်နေကြောင်း ရွာသားများက ဆိုသည်။ ဥပမာတစ်ခုအနေဖြင့် ကုန်တင်ထရပ်ကားတစ်စင်းမှောက်ကာ စမ်းချောင်းတွင်း ကျောက်မီးသွေးများ တိုက်ရိုက်ဖိတ်စင်ခဲ့သည်။ ရွာသားများက အဆိပ်သင့်ရေနှင့် ထိတွေ့ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်နိုင်သော အရေပြားယားယံခြင်းနှင့် အသားပိုင်းများ ထွက်နေကြောင်း ပြောဆိုနေကြသည်။^{၁၁} ရွာသားများသည် မြေအောက်ရေ အဆိပ်သင့်မှုကြောင့် ဖြစ်နိုင်သော သတ္တုတွင်းအနီးနားရှိ ကွမ်းပင်နှင့် ခူးရင်းပင်များ ညှိုးနွမ်းခြင်း၊ အသီးများ မထုတ်နိုင်ခြင်းတို့ဖြစ်ကြောင်း သတိပြုမိသည်ဟု ဆိုသည်။

^{၁၀} <http://karennews.org/2013/03/villagers-protest-at-coalmine-want-knu-to-revoke-permission.html/>

^{၁၁} ရုပ်သံတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ ဘန်းချောင်းဒေသ၊ ၂၀၁၂

အဆိပ်သင့်ရေကို သုံးရန်မှအပ ရွေးချယ်စရာမရှိ

အသက် ၅၀ အရွယ်အမျိုးသားတစ်ဦးသည် ကွမ်းချောင်းကြီးရွာရှိ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းနှင့် တစ်မိုင်ခန့်အကွာတွင် နေထိုင်သည်။ သူနှင့် သူ၏မိသားစုသည် ကျောက်သားမာခြင်းကြောင့် ရေတွင်းတူးရန်မဖြစ်နိုင်သဖြင့် ကွမ်းချောင်း ကလေးစမ်းချောင်းကိုသာ အဓိကအားထားနေရသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် မိုးတွင်းကာလတွင် သတ္တုတွင်းအတွင်း ရေပြည့်နေသဖြင့် East Star ကုမ္ပဏီသည် တွင်းမှရေကို ယခု အဆိပ်သင့်နေသည့် ကွမ်းချောင်းကလေး စမ်းချောင်းသို့ စုပ်ထုတ်ခဲ့သည်။ ယင်းအမျိုးသားသည် အခြားရွေးချယ်စရာမရှိဘဲ စမ်းချောင်းမှ ရေကိုသာ သောက်ရေ၊ သုံးရေအတွက် နေ့စဉ်သုံးစွဲနေရသဖြင့် မကြာမီ နေမကောင်းဖြစ်လာသည်။ ယင်းအမျိုးသား၏ အစာအိမ်၊ လက်များနှင့် မျက်နှာများ ယောင်ရမ်းလာပြီး အရေပြားတစ်ခုလုံး ယားယံမှု ခံစားလာရသည်။ ယင်းဖျားနာမှုကြောင့် ဥယျာဉ်ခြံလုပ်ငန်းလည်း မလုပ်နိုင်ဘဲ အထူးကုဆရာဝန်ဖြင့်လည်း ပြသနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ အမျိုးသား၏ဇနီးမှာလည်း အလားတူ ရောဂါလက္ခဏာများ စတင်ခံစားနေရသည်။

လုံခြုံရေးကို ခြိမ်းခြောက်မှု အသစ်များ

ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်သည့် လုပ်ငန်းများကြောင့် ဘန်းချောင်းဒေသသို့ အပြင်လူများ ပထမဦးဆုံးရောက်ရှိလာသဖြင့် ဘန်းချောင်းရွာသားများအတွက် လုံခြုံရေးအန္တရာယ်သစ် ကြုံလာရသည်။ လမ်းတစ်လျှောက် ကျောက်မီးသွေးတင် ကားများ မကြာခဏ ဖြတ်သန်းသွားလာနေသဖြင့် ရွာသားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဥယျာဉ်ခြံများသို့ သွားလာရန် လုံခြုံမှုမရှိပေ။ မတော်မဆဖြစ်ရပ်တစ်ခုမှာ East Star ကုမ္ပဏီသည် အခိုးခံရသော ဘတ်ထရီခြောက်လုံးကို ရှာဖွေရန် မြန်မာစစ်တပ်ကို အကူအညီတောင်းခဲ့သည်။ စစ်သားများ၏ ခြိမ်းခြောက်မှုခံရသော အပြစ်မရှိသည့် ရွာသားများသည် ကုမ္ပဏီကို ဘတ်ထရီအစားထိုးရန် လျော်ကြေးပေးဆောင်ရန် ဖိအားပေးခြင်းခံရသည်။

ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

East Star ကုမ္ပဏီသည် ယခင်က တသီးတခြားရှိပြီး အချင်းချင်းရင်းနှီးချစ်ကြည်မှုရှိသည့် ဘန်းချောင်းဒေသသို့ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ရန် ထိုင်းမှ အလုပ်သမားများကို ခေါ်ဆောင်ခဲ့သည်။ အချို့လုပ်သားများသည် သတ္တုတွင်းအနီး တောင်ပေါ်တွင် နတ်ရုပ်ထုကြီးတစ်ခုကို တည်ဆောက်ခဲ့သည်။ ယင်းဓလေ့နှင့် ရင်းနှီးမှုမရှိသည့် ဒေသခံများသည် ယင်းနတ်ရုပ်အား ကြောက်ရွံ့မှုရှိခဲ့သည်။

ဘန်းချောင်းတွင် သတ္တုတွင်းသုံး ထရပ်ကားကြီးများကြောင့် ယာဉ်မတော်မဆမှုများနှင့် အန္တရာယ်ရှိဖုန်မှုန့် ညစ်ညမ်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေသည်။

သတ္တုတွင်းထွက်အမှိုက်များကို ကွမ်းချောင်းကြီးသတ္တုတွင်းတွင် အစုအပုံလိုက် စွန့်ပစ်ထားသည်။

ကွမ်းချောင်းကလေးစမ်းချောင်း (သယ်ဘလုဖိုးကလိုး) စမ်းချောင်းသည် သတ္တုတွင်းမှ အောက်ဘက်သို့ စီးဆင်းသည်။

အများကျေးရွာရှိ ကျောက်မီးသွေးပုံမှ ကျောက်မီးသွေးများ လောင်ကျွမ်းနေစဉ်။

သတ္တုတွင်းအမှိုက်ပုံများအနီး ကစားခဲ့သည့် ကလေးတစ်ဦး၏ လက်ပေါ်တွင် အရေပြားရောဂါဖြစ်လာပုံ။

ကထောင်းနီရွာရှိ ကွမ်းသီးလုပ်ငန်းသို့ လှေဖြင့်ခရီးသွားနေသည့် ရွာသားများ။

ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခံရခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံသည် ကုလသမဂ္ဂ၏ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏အခွင့်အရေး (UNDRIP) ကို ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် လက်ခံကျင့်သုံးရန် သဘောတူခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံတကာက လက်ခံထားသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးအကြောင်းကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် နားလည်သဘောပေါက်သူနည်းလှပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေများတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏အခွင့်အရေးကို ထည့်သွင်းအသိအမှတ်ပြုမှု မရှိပေ။ ယင်းအစား အစိုးရက တိုင်းရင်းသား ၈ မျိုးနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု ၁၃၅ စုကိုသာ အသိအမှတ်ပြုထားသည်။ ယင်းသို့ လူမျိုးစုများ စုဖွဲ့သတ်မှတ်ထားခြင်းသည် သဘောထားကွဲပြားစေပြီး အငြင်းပွားဖွယ်ရာဖြစ်ကာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ကွဲပြားမှု စုံလင်ကြွယ်ဝလှသည့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများကိုလည်း ကိုယ်စားမပြုပေ။ ကရင်အပါအဝင် တိုင်းရင်းသားဒေသခံအများအပြားသည် ပြည်တွင်းတွင် လွှမ်းမိုးမှုမရှိခြင်း၊ သမိုင်းကြောင်းရှိခြင်း၊ ဘိုးဘွားစဉ်ဆက် နယ်မြေပိုင်ဆိုင်မှုရှိခြင်းနှင့် မိမိကိုယ်ကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်ခြင်း စသည့်အချက်များကို အသုံးပြုကာ နိုင်ငံတကာ အယူအဆကို အခြေခံထားသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အခွင့်အရေးမူဘောင်ကို ပိုမိုအသုံးပြုလာကြသည်။^{၁၂}

ဘန်းချောင်းသတ္တုလုပ်ငန်းသည် ဘန်းချောင်းဒေသတွင် နေထိုင်သော ဌာနေကရင်ဒေသခံများ၏ အခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်ပြီး အထူးသဖြင့် UNDRIP အပုဒ် ၁၀ တွင် ဖော်ပြထားသည့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ လွတ်လပ်၍ ကြိုတင်ညှိနှိုင်းသဘောတူညီချက်ရယူခြင်း (FPIC) ကို ချိုးဖောက်လျက်ရှိသည်။ ဘန်းချောင်းဒေသခံများသည် မြန်မာစစ်တပ်နှင့် KNLA တို့၏ လွှမ်းမိုးမှုကိုကြောက်ရွံ့ကြပြီး သတ္တုလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ၎င်းတို့၏ သဘောထားမှတ်ချက်ကို လွတ်လပ်စွာပေးခွင့်မရကြပေ။ သတ္တုတွင်းကြောင့် ဥယျာဉ်ခြံမြေဆုံးရှုံးခဲ့သည့် ရွာသားများသည် စီမံကိန်းအကြောင်း ကြိုတင်အသိပေးသူမရှိဘဲ မြေယာများသိမ်းဆည်းခံရပြီး သီးနှံများ ဖျက်ဆီးခံရမှုသာ သိရှိခဲ့ကြသည်။

၎င်းတို့ကို သတ္တုတွင်းအား ခွင့်ပြုခွင့်ချပေးရာတွင်လိုအပ်သည့် လူထုပါဝင်မှုနှင့် သတင်းအချက်အလက် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုများ ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိဘဲ လျှို့ဝှက်ခဲ့ကာ ဘန်းချောင်းကျောက်မီးသွေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဖြစ်လာနိုင်သည့် အကျိုးရလဒ်များကို လုံလောက်စွာအသိပေးခြင်း မရှိခဲ့ပေ။ သို့ဖြစ်၍ ဘန်းချောင်းသတ္တုတွင်း စီမံကိန်းသည် FPIC ၏ လိုအပ်ချက်သုံးရပ်ကို ချိုးဖောက်ခဲ့သည်။ စီမံကိန်းပါ အချက်အလက်များသည် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်းမပြုဘဲ စီမံကိန်းကို ရှေ့ဆက်လုပ်ကိုင်သည်ထက်စာလျှင် ဘန်းချောင်းတွင် ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းတိုးချဲ့ခြင်းနှင့် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခြင်းအပေါ် ကရင်ဒေသခံများ၏ ငြင်းပယ်ခွင့်ကို လေးစားရမည်ဖြစ်သည်။

^{၁၂} For more information on the state of indigenous rights in Myanmar, see the joint submission to the 23rd session of the UN Universal Periodic Review, by the Coalition of Indigenous Peoples in Myanmar/Burma, March 2015.

ဘန်းချောင်း ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းသည် အခြား ကုလသမဂ္ဂမှထုတ်ပြန်ကြေညာသည့် ဌာနေ တိုင်းရင်းများ၏ အခွင့်အရေးများစွာကိုလည်း ချိုးဖောက်ခဲ့သည်။ UNDRIP အပုဒ် ၁၃ တွင် ဖော်ပြထားသည့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ဒေသခံများ၏ ကိုယ်ပိုင်ဦးစားပေးမှုနှင့် မဟာဗျူဟာရွေးချယ်ပိုင်ခွင့်ကို ချိုးဖောက်ကာ ဒေသခံရွာသားများ၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ကိုယ်ပိုင်လမ်းရွေးခွင့်ကို သတ်မှတ်ရန် အခွင့်အရေးမပေးခဲ့ပေ။ သတ္တု ကုမ္ပဏီများ၏ ဘန်းချောင်းရှိ လေထု၊ မြေထုနှင့် ရေထုညစ်ညမ်းမှုသည် ကရင်လူထု၏ အမြင့်ဆုံး ကျန်းမာရေး အဆင့် ခံစားပိုင်ခွင့် (အပုဒ် ၂၄) နှင့် သူတို့၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ထိန်းသိမ်း ကာကွယ်ပိုင်ခွင့် (အပုဒ် ၂၉) ကို ချိုးဖောက်သည်။ အထူးသဖြင့် ဘန်းချောင်းရှိ ကရင်မြေပေါ်တွင် သတ္တုတွင်းထွက် ညစ်ညမ်းမြေစာများ ဥပဒေမဲ့စွန့်ပစ်မှုနှင့် သိုလှောင်ထားမှုသည် UNDRIP အပုဒ် ၂၉ ကို ချိုးဖောက်သည်။^{၁၃}

ဘန်းချောင်းရှိ ကရင်လူထုသည် ၎င်းတို့၏မြေယာနှင့် အရင်းအမြစ်များနှင့် ရိုးရာအရ နက်ရှိုင်းသည့် ဆက်နွှယ်မှု ရှိသည်။ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်အလိုက် အလှည့်ကျစိုက်ပျိုးရေး၊ ငါးထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးကန် (အိုင်) များနှင့် သစ်တောအသုံးပြုမှုကို ထုံးတမ်းစေလွှတ်အရကျင့်သုံးပြီး ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်နှင့် ကိုက်ညီသည့် ပြိုင်ဘက်ကင်း နည်းလမ်းကို ထိန်းသိမ်းထားသည့် ရိုးရာတိုင်းရင်းဆေးကို ထိန်းသိမ်းအားပေးသည်။

ဘန်းချောင်းသည် ထားဝယ်ခရိုင်အတွင်း ယင်းဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ယဉ်ကျေးမှုစေလွှတ်မှုများကို ကျင့်သုံးဆဲဖြစ်သည့် ဒေသနှစ်ခုတည်းရှိသည့်အနက် တစ်ခုဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့် ဘန်းချောင်း ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ခြင်း လုပ်ငန်း သည် ဒေသခံရွာသားများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုံခြုံမှုကို ခြိမ်းခြောက်ရုံသာမက ဒေသခံများ၏ ရိုးရာအရ ပိုင်ဆိုင်သည့် မြေယာကိုပါ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခွင့် (အပုဒ် ၂၄) နှင့် ၎င်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်နှင့် ယဉ်ကျေးမှု အသိများကို ထိန်းသိမ်း၊ ချုပ်ကိုင်၊ ကာကွယ် ဖွံ့ဖြိုးခွင့် (အပုဒ် ၃၁) တို့ကို ချိုးဖောက်ရုံသာမက ၎င်းတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုတစ်ခုလုံးနှင့် လူနေမှုဘဝကို ဖျက်ဆီးရန် ခြိမ်းခြောက်သည်။

^{၁၃} UNDRIP Article 29: “States shall take effective measures to ensure that no storage or disposal of hazardous materials shall take place in the lands or territories of indigenous peoples without their free, prior and informed consent.”

ကွမ်းသီးခြောက် ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကူညီနေသည့် ကလေးများ

ရောင်းချရန် ကွမ်းသီးသယ်လာသည့် ရွာသားတစ်ဦး

နိဂုံးနှင့် အကြံပြုချက်များ

ဘန်းချောင်းရှိ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းသည် ထားဝယ်ရှိ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဒေသအသိုင်းအဝိုင်းများအား ခြိမ်းခြောက်နေသည့် အပျက်သဘောဆောင်သော ဖွံ့ဖြိုးမှုနမူနာတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိလွယ်ရှလွယ်သည့် ပဋိပက္ခ ဒေသတွင် အစိုးရအုပ်ချုပ်မှုအားနည်းခြင်းကို အခွင့်ယူကာ မေဖလားဝါးသတ္တုကုမ္ပဏီနှင့် ၎င်း၏ မိတ်ဖက်များသည် ၎င်းတို့၏ ခရိုနီသုဌေးအဆက်အသွယ်များအသုံးပြုကာ ဒေသခံဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဆန္ဒနှင့်ဆန့်ကျင်သည့် တာဝန်ယူမှုမရှိသော စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ သတ္တုတူးဖော်ခြင်းနှင့် လမ်းဖောက်လုပ်ခြင်းများကြောင့် ရွာသားများ၏ ကျန်းမာရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့် လုံခြုံရေးကို ဆိုးဝါးစွာထိခိုက်စေခဲ့ပြီး ယင်းလုပ်ငန်းများ ဆက်လက်တိုးချဲ့လုပ်ဆောင်ခွင့်ပြုပါက ပိုမိုဆိုးဝါးစွာထိခိုက်မည် ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် လူပေါင်း ၁၀,၀၀၀ ကျော်အတွက် အဓိကရေအရင်းအမြစ်ကို ဖျက်ဆီးရုံသာမက မျိုးကွဲစုံလင်လှသည့် ငါးသတ္တဝါများကိုပါ ဖျက်စီး စေမည့် ဘန်းချောင်းနှင့် တနင်္သာရီမြစ်အဆိပ်သင့်မှုသည် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာဖြစ်သည်။ ဤတာဝန်ယူမှုမရှိသည့်စီမံကိန်း သည် ဒေသခံအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဆိုးဝါးစွာထိခိုက်စေရုံသာမက ဘန်းချောင်းရှိ ကရင် လူထု၏ လူနေမှုဘဝတစ်ခုလုံးကိုဖျက်ဆီးရန် ခြိမ်းခြောက်ပြီး ဒေသခံရွာသားများအတွက် မြင်သာထင်သာသည့် ကောင်းကျိုးလည်းမပေးပေ။ ရွာသားများ၏ကျန်းမာရေး၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ လုံခြုံရေး နှင့် လူနေမှုဘဝထိခိုက်ပျက်စီးစေမှုများကို ပြန်လည်ကုစားပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ဘန်းချောင်းရှိ မေဖလားဝါးကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ငန်းများကို စီမံကိန်းများအား မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဥပဒေနှင့် နိုင်ငံတကာ ကျင့်သုံးမှုများနှင့် ကိုက်ညီအောင်လိုက်နာစေပြီး ထိရောက်စွာပြန်လည်သုံးသပ်၊ စောင့်ကြည့်ပြီးသည်အထိ ရပ်နားထားရမည်။ ဒေသခံ ရွာသားများအား ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ရွေးချယ်သည့် လမ်းကြောင်းအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် အခွင့်အရေးပေးသင့်သည်။

“ဒီကျောက်မီးသွေးလုပ်ငန်းဟာ ကျွန်တော် တို့ရွာ၊ ကျွန်တော်တို့ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ ကျွန်တော်တို့ဘဝကို ဖျက်ဆီးလိမ့်မယ်။ ဘဝလို့ ပြောရတာက ဒီမှာရှိတဲ့ လူတိုင်းဟာ မြေပေါ်မှာခိုနေရပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ကနေ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ကြ တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ယဉ်ကျေးမှုနဲ့ လူနေမှု ဘဝတွေဟာ မြေယာနဲ့ ပတ်သက်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဥယျာဉ်ခြံက ကျွန်တော်တို့ လိုတာ အားလုံးပေးပြီး တကယ်လို့ ဒီမြေ တွေသာ ဖျက်ဆီးခံရရင် ကျွန်တော်တို့ ဘဝလည်း ပျောက်ဆုံးသွားမှာပဲ”^{၁၄}

^{၁၄} တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ၁၊ ဘန်းချောင်းဒေသ၊ ဇူလိုင် ၂၀၁၃

ဤအစီရင်ခံစာက အောက်ပါအချက်များကို အကြံပြုသည်။

သတ္တုတွင်း ဝန်ကြီးဌာနသို့

- ဘန်းချောင်းရှိ သတ္တုလုပ်ငန်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးရာ ဆန်းစစ်မှုကို သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသည့် လူထုပါဝင်မှုရှိသော EIA အစီအစဉ်ပြုလုပ်ပြီးသည်အထိ ရပ်တန့်ထားပါ။
- မေဖလားဝါး ကုမ္ပဏီနှင့် ၎င်း၏မိတ်ဖက်များသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲရေး အစီအစဉ်နှင့် ဥပဒေများကို လိုက်နာမှုရှိစေရန် EITI မှ ကိုယ်စားလှယ်နှင့်အတူ စောင့်ကြပ်ပါ။
- ထိခိုက်သည့် ဒေသခံအသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ပတ်သက်နေသည့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများအား စီမံကိန်း အချက်အလက်များဖြစ်သည့် စာချုပ်ပါအချက်အလက်အသေးစိတ်၊ စီမံကိန်းတိုးချဲ့မည့်အစီအစဉ်၊ သတ္တုတွင်းထွက်ပစ္စည်းများကို တင်ပို့ခြင်းနှင့် ပြည်တွင်အသုံးပြုမှု၊ ထုတ်လုပ်မှုလျာထားပမာဏ၊ ကျောက်မီးသွေးမှရရှိသည့် ငွေကြေး၊ မြေယာသုံးစွဲခနှင့် အခွန်အခပေးဆောင်မှုနှင့် အခြားလိုအပ်ပြီး စီစဉ်ထားသည့် ညစ်ညမ်းမှုထိန်းချုပ်ရေး အစီအစဉ်များကို တင်ပြရမည်။
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးရာ ဆန်းစစ်မှုပြုလုပ်မှု မပြီးစီးချိန်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်မရှိမီ သတ္တုလုပ်ငန်းကြီးများအား ခွင့်ပြုခြင်းကို ရပ်တန့်ထားပါ။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးအစိုးရသို့

- တနင်္သာရီဒေသအတွက် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးနှင့်ပူးပေါင်းပြီး လူထုပါဝင်သည့်လုပ်ငန်းစဉ်မှ တစ်ဆင့် ဒေသတွင်းရှိ မြစ်များ၊ ကမ်းခြေများ၊ ပင်လယ်များကို သန့်ရှင်းလှပစွာထားရှိနိုင်ပြီး ကောင်းမွန်သည့် သစ်တောနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကို ထိန်းသိမ်းပြီး ဒေသခံများနှင့် သင့်တော်ပြီး ငြိမ်းချမ်းသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ဆောင်ပါ။ ထို့အပြင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရသည် မျှတပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာမှုရှိသည့် အရင်းအမြစ်နှင့် အခွန်ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေရေး မူဝါဒကိုလည်း အပြီးသတ် ရေးဆွဲသင့်သည်။

- စစ်မှန်သော ရေရှည်တည်တံ့မှုနှင့် တန်းတူညီမျှသို့ရှေးရှု၍ အထူးသဖြင့် စွမ်းအင်နှင့် သတ္တုတွင်း ကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်နေသော ဖွံ့ဖြိုးရေးမူဝါဒများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြင်ဆင်ပါ။
- တိုက်ရိုက်ထိခိုက်ခံစားရမည့် ဒေသခံများအနေဖြင့် လွတ်လပ်ပြီး ကြိုတင်သိရှိပိုင်ခွင့် မရနိုင်မည့် တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် သတ္တုတူးဖော်ခွင့်အတွက် ခွင့်ပြုခြင်းကို ရပ်တန့်ပါ။ တည်မြဲသည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်သည်အထိ၊ သတ္တုတွင်း စီမံကိန်းများကို ထိထိရောက်ရောက် စောင့်ကြည့်နိုင်သည်အထိ ခွင့်ပြုချက်အသစ်များပေးရန် စောင့်ဆိုင်းပါ။

ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံးသို့

- ဘန်းချောင်းရှိ ဒေသခံများ၏အသံကို နားထောင်ပြီး ဒေသခံဌာနေ တိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာများ၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ၊ လုံခြုံရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ခြိမ်းခြောက်မှုအပေါ် သင့်တင့်စွာဖြေရှင်းပြီးသည်အထိ East Star ကုမ္ပဏီ၏ သတ္တုလုပ်ငန်းများကို ထောက်ခံမှုအား ရပ်တန့်ပါ။
- KNU ၏ စီးပွားရေးမူဝါဒဖြစ်သည့် ဒေသခံများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းနှင့် KNU၊ KNLA ၏ လုံခြုံရေးကို ထိခိုက်အောင်မပြုလုပ်သည့် မူဝါဒကို လိုက်နာပါ။

မေဖလားဝါး သတ္တုတွင်းကုမ္ပဏီနှင့် စီးပွားရေးမိတ်ဖက်များသို့

- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် EIA လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရ စေ့စပ် သေချာပြီး ပွင့်လင်းမြင်သာသည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဆိုင်ရာဆန်းစစ်ချက် ပြုလုပ်ပြီး သည်အထိ သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများကို ရပ်တန့်ထားပါ။ EIA လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ပွင့်လင်းမြင်သာပြီး အဓိပ္ပာယ်ရှိသည့် လူထုပါဝင်မှုပြုလုပ်ရမည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်ကို လူထုသိအောင်တင်ပြရမည်ဖြစ်ပြီး လူထုကိုယ်တိုင် စောင့်ကြည့်လေ့လာပြီး လိုက်နာ စေမည့် ကဏ္ဍထည့်သွင်းပေးရမည်။

- ညစ်ညမ်းမှုအကျိုးရလဒ်ကြောင့် ကျန်းမာရေးပြဿနာများ ခံစားနေရသည့်သူများအတွက် ရေရှည် ကျန်းမာရေးအထောက်အပံ့နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း အထောက်အပံ့အပါအဝင် ထိခိုက်ခံစားရသည့် ရွာသားများအတွက် မျှတသည့် လျော်ကြေးအပြည့်အဝပေးခြင်းဖြင့် တာဝန်အပြည့်ယူပါ။
- သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းကြောင့် နောက်ထပ်အဆိပ်သင့်မှုကို ကာကွယ်ရန်နှင့် သတ္တုတွင်းလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်စဉ်နှင့် လုပ်ကိုင်ပြီးနောက် မြေယာကို ယခင်အခြေအနေအတိုင်း ပြန်ဖြစ်ရန် ကုစားပေးမည့် အစီအစဉ်ကို ကုမ္ပဏီနှင့် ၎င်း၏ စီးပွားရေးမိတ်ဖက်များက ရှင်းပြပါ။
- မြေယာသိမ်းဆည်းမှုကို ရှောင်ရှားပြီး အဆိပ်သင့်စေခြင်းနှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာနှင့်ပတ်သက်ပြီး ပဋိပက္ခဖြစ်စေမှုကို ရှောင်ရှားပါ။
- အစိုးရ၊ စီးပွားရေးမိတ်ဖက်များနှင့် အကျိုးအမြတ် ခွဲဝေမှုဆိုင်ရာများနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ထုတ်ပြန်ပါ။

မြန်မာနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံရှိ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းသို့

- သတ္တုလုပ်ငန်း စီမံကိန်းများ၏ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ထိခိုက်သက်ရောက်မှုများကို အနီးကပ်စောင့်ကြည့်ပြီး သုတေသနပြုလုပ်ကာ လူထုနားလည်သဘောပေါက်လာအောင် ပြုလုပ်ပါ။ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် အခြားနိုင်ငံမှ တာဝန်ခံသည့် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု ဖြစ်ပေါ်လာအောင်နှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုပိုမိုကောင်းမွန်လာအောင် နားချစည်းရုံးလုပ်ဆောင်ပါ။

ဆက်သွယ်ရန် - banchaung.dawei@gmail.com